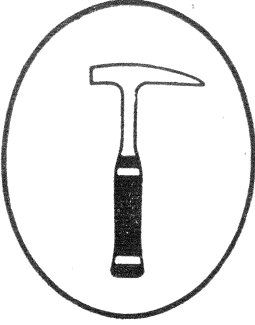

tmmob

**JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ
ODASI**

1980

**7. dönem
çalışma raporu**

TMMOB
Jeoloji Mühendisleri Odası
7. Dönem
Çalışma Raporu

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

Merkez :Konur Sok. 4/3 — Ankara

Yazışma : P.K. 507 — Kızılay - Ankara

Telefon : 18 87 65

KURULLAR

YÖNETİM KURULU

Başkan	: Mustafa PEHLİVAN
2. Başkan	: İsmail Hakkı KILIÇ
Sekreter Üye	: A. Kemal AKIN
Sayman Üye	: Aytekin ZİHNİ (15.11.1980 tarihine kadar) Kadri ESENTÜRK (15.11.1980 tarihinden sonra)
Üye	: Şevki BAYRAKTAROĞLU
»	: Deniz GENÇ
»	: Kadri ESENTÜRK
»	: Bekir KATIPOĞLU (15.11.1980 tarihinden sonra)

DENETLEME KURULU

İbrahim ÇABUK
Selahattin KOÇAK
Nedim KUTLUAY

ONUR KURULU

Enver YAZGAN
Dursun BAŞTANOĞLU
Neşat KONAK
Fehmi ÇETİN
M. Cemil GÜLTEKİNGİL

TMMOB YÖNETİM KURULU TMMOB DENETLEME KURULU

Kaler SÜMERMAN
Mustafa PEHLİVAN
Ertuğrul TONGUÇ

Mustafa Refik ÜNLÜ

TMMOB ONUR KURULU
Selçuk BAYRAKTAR

MERKEZ KOORDİNASYON KURULU

Ertuğrul TONGUÇ
Erhan SAKALLIOĞLU
Bekir KATIPOĞLU
Erdal AYTEKİN

BİLİMSEL VE TEKNİK KURUL

Başkan	: Kaler SÜMERMAN
II. Başkan	: Dr. Erman ŞAMİLGİL
Sekreter	: J. Hakkı KULAKSIZOĞLU
Üye	: Selçuk BAYRAKTAR
»	: Doç. Dr. Ergüzer BİNGÖL
»	: Dr. Namık ÇAĞATAY
»	: Dr. Aziz ERTUNÇ
»	: Dr. Cahit HELVACI
»	: Aykut İŞÇAN
»	: Tuncay İŞÇAN
»	: Mahmut KURT
»	: Nedim KUTLUAY
»	: İbrahim SELVİ
»	: Dinçay ÖZ
»	: Ahmet TABBAN

«JEOLOJİ HABERLER» YAYIN KURULU

Başkan	: Mustafa Refik ÜNLÜ
Teknik Yön.	: Adem ULUŞAHİN
Üye	: Ali OĞUZ
»	: Bülent BARUTOĞLU
»	: İsmail ŞARDAN
»	: Erdal AYTEKİN

İL TEMSİLCİLERİ

Adana	: Talip KARAOĞULLARINDAN
Antalya	: Mustafa KOPARAN
Bursa	: Yavuz GENÇOĞLU
Diyarbakır	: Mehmet KOYUNCU Ahmet KARTALKANAT
Erzurum	: Lütfi KOTAN
Eskişehir	: Ahmet KARATŞ

İstanbul	: Osman SUNGUR
İzmir	: R. Tankut ÜNAL
Malatya	: M. Emin GÜRSOY
Mersin	: Zafer ERTAŞ
Muğla	: Ruhi CANTÜRK
Samsun	: İhsan KALKAVAN
Sivas	: Zeki VARLIK
Trabzon	: Ali Rıza GÜÇ
Urfa	: Erdoğan AÇAR
Van	: Adil ERDEMİR
Zonguldak	: Ali İhsan SEZER

ANKARA İŞYERİ TEMSİLCİLERİ

MTE ENSTİTÜSÜ

Baş Temsilci	: Mustafa Refik ÜNLÜ
Maden Etüd	: <u>Beyazıt ERDEM</u>
Petrol-Jeotermal	: <u>Zühal SÜNGER</u>
Kömür	: <u>Metin ERGİN</u>
E. Hammaddeler	: Ali İŞÇAN
Jeoloji	: Halil KESKİN
Temel Araştırmalar	: Mehmet FAKIOĞLU
Plan-Koordinasyon	: Ali Kemal İŞİKER
Laboratuvarlar	: <u>Mehmet BİTEN</u>
Fizibilite	: Osman Nuri SAYGIDEĞER

TPAO :

Merkez :

Laboratuvarlar : Faruk BULUTOĞLU

ETİBANK : Sadet KUMKALE

+ Merkez : Nejdet KANÇIN

+ Maden Aramalar : Levent ÇELEBİ

DSİ : Mine Karakuşçu

E.İ.E.İ : Yaşar ALKILIÇ

Karayolları : Ali Murat ÖZBEN

Maden Dairesi : Mehmet KARLITEPE

YSE Merkez :

(Toprakçu) :

İller Bankası :

Sadet Kumkale

Halil Turan / Demircibaş
Orhan Arıcı

MTA BÖLGE TEMSİLCİLERİ

Araçlı Trabzon	: Cevdet İrfan EROĞLU	<u>Ali Rıza Güç</u>
Diyarbakır	: Müjgan KORKMAZ	
Adana	: Ayhan BAHÇECİ	
Çorlu	: Ali VARDAR	<u>Hulusi Samkaya pl.9</u>
İzmir	: Savaş DİLEK	<u>Savaş Tokelir</u>
Balıkesir	: Abdullah KURUL	
Sivas	: Nurettin YILDIZELİ	
Malatya	: Mehmet AYDOĞAN	

DSİ BÖLGE TEMSİLCİLERİ

Samsun	: Arif DURUKAN	
Bursa	: Nedim ÖZHAN	
İzmir	: M. Sıddık SOLAK	
Konya	: Sami AYDIN	
Adana	: Nezir YAVUZ	
Elazığ	: Mahir DEMİRBAŞ	
Diyarbakır	: Cemil GÖK	
Antalya	: Ünal DOĞRU	
Trabzon	: Erdoğan ŞAHİNOĞLU	
Aydın	:	

ILLER BAKNASI

+ 9. Böl.	Trabzon	: Şinasi HAZNEDAR	<u>Savaş Uçak</u>
+ 7. Böl.	Adana	: M. Ali UTKAN	
+ 6. Böl.	Samsun	: Alaattin KASIM	
+ 5. Böl.	İzmir	: <u>Murat Karstelli</u>	

TPAO BÖLGELERİ

Batman	: Burhanettin İÇİN
Adana	: Kemal AKDAĞ

TKİ

Elbistan	: Gazi SEYRAN
Soma	: Mehmet KILINÇ
Zonguldak	: Tahsin KUMKUMOĞLU

6	İS Demir	: <u>Serdar Erkan</u>
	Çinkü	: <u>Cemil Alp</u>

ÜNİVERSİTE TEMSİLCİLERİ

- K.T.Ü. : Fikret İŞLER As. Kemal Akdağ
E.Ü. Dr. Cahit HELVACI
A.Ü.F.F. : Sadık ACAN
O.D.T.Ü. : Kadir DİRİK
H.Ü. : Bülent KİPER
İ.Ü.Y.F. : Semih ULAKOĞLU
İ.T.Ü. : Turgut ÖZTAŞ
Konya Selçuk Ün. : Canan URUBAY As. Mustafa Kuşcu
? Eskişehir D.M.M.A. : Mithat VICIL andalar komitesi
Çukurova Ü. : As. Hasan Yarıcı bir yarı yarıdan
Elazığ Fırat Ü. :

YSE. bölgeler:

Teprüksü böl:

T.C.K. bölgeler:

Aramızdan Ayrılan Meslektaşlarımız

İsmail ŞARDAN
Dr. Ükkaş AĞAR
Rafet KUTLU

1980 yılı içinde yaşamını yitiren meslektaşlarımızın anısı önünde saygıyla eğiliriz. ...

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI 7. OLĞAN GENEL KURULU

Yer : Türkiye Sanayi Odaları, Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Salonu, Atatürk Bulvarı No. : 149 - Bakanlıklar/Ankara

Gün : 28 Şubat 1981 — Saat : 9.30

GÜNDEM

- 1 — AçılıŐ
- 2 — BaŐkanlık Divanı Seçimi (1 Başkan, 2Başkan Yardımcısı, 4 Yazman)
- 3 — Saygı DuruŐu
- 4 — Genel Kurul alıŐmaları
 - 4.1. Bütçe, Yönetmelik ve neriler Komisyonları Seçimi (3 er kişi)
 - 4.2. Yönetim ve Denetim Kurulları Raporları'nın okunması ve eleŐtirilmesi
 - 4.3. Yönetim ve Denetim Kurulları ie Muhasebenin aklanması
 - 4.4. Komisyon Raporlarının okunması ve oylanması
 - 4.5. 1981 Yılı Bütçesinin tartıŐılması ve oylanması
- 5 — Seçimler
 - Oy ayırım komisyonu seçimi (3 kişi)
 - Oda Yönetim Kurulu seçimi (7 asil, 7 yedek)
 - Oda Denetim Kurulu seçimi (3 asil, 3 yedek)
 - Oda Onur Kurulu seçimi (5 asil, 5 yedek)
 - Birlik Yönetim Kurulu'na aday ye seçimi (3 kişi)
 - Birlik Denetim Kurulu'na aday ye seçimi (1 kişi)
 - Birlik Onur Kurulu'na aday ye seçimi (1 kişi)
 - Birlik Genel Kurulu'na delege seçimi (Oda ye sayısının % 5'i kadaer asil ve yedek)
- 6 — Yeni alıŐma dönemi esaslarının belirlenmesi
- 7 — KapanıŐ

İÇİNDEKİLER

- 1 — SUNUŞ
- 2 — 1980'E BAKIŞ
- 3 — ÇALIŞMALARIMIZ
 - 3.1. Sosyal Ekonomik ve Güncel Gelişmelere İlişkin Çalışmalar
 - 3.2. Jeoloji Mühendisliğinin Uygulama Alanları ile Yetki ve Sorumluluklarımıza İlişkin Sorunlar Üzerinde Çalışmalar
 - 3.3. Ekonomik ve Demokratik Haklarımıza İlişkin Çalışmalar
 - 3.4. Mesleki Öğretim ve Eğitime İlişkin Çalışmalar
 - 3.5. Örgütlenme Çalışmaları
 - 3.6. Dış İlişkilere İlişkin Çalışmalar
- 4 — Mali Rapor ve Denetleme Kurulu Raporu
- 5 — Üyelerimizle İlgili Bilgiler

SUNUŞ

1980 yılı ile birlikte 6. Çalışma Döneminide geriye bıraktık. Yaşadığımız yıl Türkiye'de yeni bir restorasyon dönemi olmuştur. Yeni dönem iç dinamik yanında dış dünyadaki gelişmelerin de etkisini yansıtmaktadır.

Yıllarca yaşanan ekonomik bunalım, belli çıkmazlara girmiş, başından beri izlenen «İthal ikameci sanayileşme» modeli artık tıkanmış ve yaşanan bunalımdan çıkış yolu olarak, gelişmiş kapitalist ülkelerin yıllar önce deneyip, büyük ölçüde yadsıdığı, çağımızın güncel sorunları karşısındaki etkinliği tartışılır yalın bir «Liberalizm»e dönüştürme önerisine sahip çıkmıştır. Halkın orta ve alt gelir gruplarından da bu deneyimin tüm yükünü omuzlamaları beklenmektedir.

Bu amaç doğrultusunda alınan 24 Ocak 1980 tarihli ve bunu izleyen bir yığın önlemler, uzun erimli ve dünya ekonomisindeki bunalımdan dolayı metropollerin talep ettiği öğeleri barındıran bir niteliktedir. Yaşanan bunalım aşılmaya çalışılır ve yapısal değişikliklere yönelinirken tüm yetkili çevrelerce, bu önlemlerin ancak 4-5 yıl içinde sonuç alınabileceği belirtilmektedir.

1980 sonuna gelindiğinde, bu sonuçlarda güdülen amacın enflasyonu durdurmaktan çok bazı yapısal değişiklikleri, uluslararası yeni işbölümüne uyulmasını ve devlet işletmeleri ile özel kesim arasındaki entegrasyonu rasyonelleştirmeyi, sermaye birikim ve yoğunlaşmasını hızlandırmayı hedef aldığını göstermektedir.

Ayrıca, yaşadığımız yılda bilgi becerisini halkının yararına sunmak ve çalıştığının karşılığını alma savaşımı içindeki üyelerimizin de bulunduğu teknik elemanlar birbir yurtdışına giderken, yabancı teknoloji ve teknik hizmete kapılar ardına kadar açılmıştır.

Jeoloji Mühendisleri Odası 7. Genel Kurulu'nun eleştiri ve katkılarıyla, önümüzdeki dönem çalışmalarına ışık tutacağına, gelecekteki günlerde daha etkin ve daha kalıcı mücadele verecek bir JMO'nu oluşturma yolunda bugünden adımlar atacağına inanıyoruz. Sorunlarımız büyük, yaygın ve ortaksa, çabalarımızda yoğun, yaygın ve etkin olması gerekir.

Yeni seçilecek Yönetim Kurulu ve diğer organlarına, önümüzdeki dönem çalışmalarında başarılar dileriz. Saygılarımızla

Yönetim Kurulu

1980'E BAKIŞ

Türkiye'de yeni bir restorasyon dönemi, yeniden kurumlaşma, devleti yeni koşullarının gereklerine göre yeniden onarma dönemi, yaşanmaktadır. Bu yeni dönemin oluşma sürecinde 24 Ocak 1980 tarihinde alınan ekonomik önlemlerin önemli rolü olmuştur. Yeni dönemin iç dinamik yanında dış dünyadaki gelişmelerinde etkisini yansıtmakta olduğunu belirtebiliriz.

Metropol ülkelerin 1970'lerden sonra yaşamaya başladıkları ekonomik bunalımın, (ödemeler dengesi açığı, enflasyon oranının hızla artması, işsizlik vb.) son iki yılda had safhaya ulaştığını görmekteyiz. İçinde yaşadıkları bunalımdan çıkış yolu bulabilmek için bir dizi önlem alma gereksinmesini duyarak, uluslararası işbölümünde yeniden bir düzenlemeyi öngören bir program oluşturmuşlardır. Bu işbölümü, sermaye yoğun tekniklerle çalışan, emek-gücü verimliliği, yüksek sanayi dallarını metropollere uygun görürken, emek-gücü verimliliği düşük, emek-yoğun tekniklerle çalışan sektörlerinde bağımlı ülkelerde yoğunlaşmasını öngörmektedir.

Böylece, metropol ülkeler ücretlerin düşük, hammaddelerin görece ucuz olduğu bağımlı ülkelerin «ücret mallarını» üretmesini istemektedir.

Ücretlerin düşüklüğünün yanısıra, sürekli devalüasyonlarla daha da ucuzlatılacak olan bu malları ithal etmekle, metropol ülke işçilerinin temel gereksinimleri ucuza sağlanacak. Bunun sonucu, bu ülkelerdeki enflasyon oranının görece düşmesi sağlanacaktır.

«Ücret mallarının» üretiminde uzmanlaşan ülkeler, alacakları önlemlerle üretimi artıracak, bu malların içeride tüketilmesini engellemek için ülke halkının alım gücü düşürülerek, iç talep kısıllacak, daha çok dışarı satılabilecek mallara sahip olarak «ihraç ekonomisi» haline geleceklerdir.

Uluslararası kapitalist sistemle girdiği ilişkiler, Türkiye ekonomisini yapısal ve sürekli bir bunalıma sokmuştur. Ekonominin içinde bulunduğu bu yapısal ve sürekli darboğazlar kendisini, döviz, enerji yokluğu, ulaşım, haberleşme yetersizliği, para-sermaye yetersizliği biçiminde göstermektedir.

Türkiye'de yaşanan ekonomik bunalımdan çıkışın, artık ömrünü doldurmuş «ithal ikameci» sanayileşme modelini terkederek, «ihraç ekonomisi» modeline sahip olmakla olabileceği, son yıllarda, tekelci sermayenin sözcüleri tarafından sık sık yinelenmiştir. Ve içinde bulunduğu ekonomik bunalımdan çıkmak, uluslararası işbölümündeki yeni yerine kavuşmak üzere planladığı önlemler paketi, Demirel hükümeti tarafından «24 Ocak Kararları» diye bilinen bir başlangıçla gündeme getirilmiş, bu kararları yenileri izlemiştir. Bu kararlarda ve izlenecek stratejide IMF, OECD, Dünya Bankası gibi kuruluşlarla uyum sağlanmıştır.

Şimdi bu kararları ve onu izleyen tamamlayıcı kararları ele alalım.

■ Sürekli devalüasyonlar yapılarak, 24 Ocak kararlarından önce 1 ABD doları 47 lira iken, 24 Ocak kararlarından sonra, önce 70 liraya, sonra bir dizi «ayarlamayla» 1980 yılının sonlarında 95 lira olmuştur. Böylece metropol ülkelere Türkiye'den ihraç edilen ürünlerin fiyatı görece olarak ucuzlatılmıştır.

■ Fiyat kontrol komitesi kaldırılarak, fiyatların serbest bırakılması yönünde adımlar atılmış, bu önlemlerle ulaşılması istenen amaç ise ticaret sektöründe oluşan rantların, sanayi sektörüne aktarılmasının sağlanması.

■ Yeni bir birikim modeline geçişin koşullarını yaratmak için alınan önemli kararlardan biride KİT'lerde gerçekleştirilen politika değişikliği sonucu, KİT ürünlerinin fiyatlarının serbest bırakılması olmuştur. Ocak sonlarına doğru, 1980'de yaklaşık 351 milyar lira zarar söz konusu olan, 12 Kamu İktisadi Devlet Teşekkülü'nün ürünlerine zam yapılarak, zararın 62 milyar liraya düşürülmesi hedeflenmiş, bu kuruluşlardaki devlet desteği (Sübvansiyon) belirli bir oranda kaldırılmıştır. Ancak KİT ürünlerine yapılan zamlar Ocak ayı zamlarıyla sınırlı olmamış, çeşitli tarihlerde bunları yenileri izlemiştir.

24 Ocak ta alınan kararlarda, «temel mal ve hizmetler» tanımına giren elektrik, kömür, gübre, demiryolları, demiryolları taşımacılığı ile ilgili KİT ürünlerinin fiyatları Bakanlar Kurulunca, bu tanımın

dışındaki ürünlerin fiyatlarının ise, ürünü üreten KİT'lerin Yönetim Kurulunca saptanması kararlaştırılmıştır.

«Ücret malları» olarak adlandırılan ve halkın temel tüketim mallarını oluşturan Et, Çay, Şeker, Sümerbank ürünlerindeki Sübvansiyon ile, sanayinin çeşitli kesimlerinde, girdi niteliğindeki ürünlere uygulanan sübvansiyon kaldırılmıştır. Girdi niteliğindeki ürünlere uygulanan sübvansiyonun sanayi kesimine yararlı olacağı akla gelen ilk düşünce olmasına karşın, büyük sanayi sermayesi bu tür girdilerdeki fiyat saptamasının «piyasa kurallarına ve gerçekçi fiyat mekanizmasına» göre yapılmasını istemesi çelişkili gibi görülmüş, aslında çelişkili bir durum değil, Türkiye'de devletçe sağlanan bu olanaktan, tekelci sermaye yeterince yararlanamamakta, ürünlerinin maliyeti altında saptanan fiyatları sonucu ortaya çıkan rantlardan, sanayici kapitalist ile devlet arasına giren karaborsacı tüccar yararlanmaktadır.

«Ücret mallarıyla» sanayi girdisi niteliğindeki ürünlere uygulanan sübvansiyonun kaldırılması, Tekelci sermaye açısından şu olumlu anlam taşımakta; bir yarıyla bu tür ürünle sonucu oluşan rantın tüccara gitmesi engellenmekte, diğer yarıyla Merkez Bankası kaynaklarının, KİT zararlarını kapatmak amacıyla kullanılmaması azaltılarak, özel kesime tahsis edilen kredi oranı artmaktadır.

1980 yılında, tekelci sermayenin üretim ve dolaşım maliyetlerini asgariye indiren, onun kâr oranlarını artıran, kömür, elektrik, deniz ve demiryolları taşımacılığı gibi, üretim ve satışı devlet işletmelerinde yapılan mal ve hizmetlerdeki sübvansiyona belirli oranlarda devam edilmiştir.

Görünürde küçük üreticiyi korumayı amaçladığı uygulanan, gübredeki sübvansiyonun özünde, büyük toprak sahiplerine yaradığı «Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında» ki veriler gözlemlenirken görülmektedir. Tarım işletmelerinin % 11'i, dağıtılan gübrenin % 46'sını kullanırken, % 88'i % 54'nü kullanma durumunda kalmaktadır.

KİT'lerde yapılan politika değişikliği sonucu ulaşılmak istenen amaçlardan biri de KİT'leri kendi kendisine yeterli kuruluşlar haline getirmek, bu kuruluşların faaliyet alanlarının sınırlarını daraltmak olmuştur.

Tekelci sermaye, oldukça çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren KİT'lerden yıllardan beri şikayetçi olmuştur. Tekeller KİT'lerin genellikle enerji, haberleşme, ulaştırma gibi alanlarda mal ve hizmet üretmesinin sistem açısından daha yararlı olacağını vurgulamışlar. Artık bu kuruluşların, özel sektörce mal ve hizmet üretilen alanlarda faaliyet gösterilmesini istemişlerdir.

Zaten 24 Ocak kararları ile KİT'ler de varılmak istenen hedefin, Tekelci sermayenin istemleriyle uygunluk içinde olduğu 1 yıllık uygulama ile sergilenmiştir. Önce KİT'lerdeki devlet desteği (Sübvansiyon) çekilmiş, bu kuruluşların özel sektörle rekabet etmesi sağlanmıştır. Bu rekabet sonucu elbette aşırı istihdam, yüksek ücret politikası uygulayan KİT'lerin az kârlarına karşılık, özel sektör daha fazla kâr sağlayacaktır. Buda, özel sektör ile aynı alanda mal üreten KİT'lerin tasfiyesini veya özel sektöre devrini kolaylaştıracaktır.

TÜSİAD Başkanı, Ali Koçman'ın basına yansıyan bu konu ile ilgili görüşleri ise şöyle :

«...Türkiye'de yanlış bir kanı var. Çoğunluk zannediyor ki, özel sektör bütün devlet fabrikalarını almak istiyor. Bu yanlış. Hem almaz, hem alamaz. Buna karşılık devlet elindeki bazı ticari faaliyetlerin özel sektörün dikkatini çektiği doğudur. Bazı temel işlevleri, devletin yapması tartışma dışıdır. «(...)», Örneğin enerji, eğitim, sağlık gibi. (...), Biz diyoruz ki devlet lokantacılık, kasaplık, manavlık yapmasın. Veya yapacaksa bizim gibi yapsın, ekonomik ve toplumsal fayda varsa yapsın. (...), KİT'lerin sorunu mülkiyet sorunu değildir. Olay bu şekilde tartışılmalıdır. KİT'ler özel sektör gibi çalışıp, aynı ticari kurallara bağlansın.(...), ama hazine sübvansiyonu ile hem enflasyonu körüklemeleri, hem de kendilerini piyasa kurallarının dışında hissetmeleri doğru değildir...»

■ Ekonomik bunalımdan çıkabilmek için alınması gerekli önlemlerle birlikte, durmuş olan üretimi yeniden canlandırabilmek,

mevcut üretimin sürdürülebilmesi için gerekli girdi ithalini derhal yapılabilmesi için, döviz sorununda çözüm bulunması zorunluydu.

24 Ocak kararlarıyla birlikte liranın dolar karşısında 47 liradan 70 liraya düşürülmesinden sonra, Türkiye 26 Mart tarihinde OECD ülkeler nezdinde borç alabilmek için ulaştığı Paris'te 1 milyar dolar dolayında para umarken yardımın açıklanacağı toplantı 15 Nisan'a ertelenmiştir.

Bu olaya kadar, OECD çerçevesinde önceden açıklandığı halde, bir erteleme olayı sözkonusu değildir. Bu konuda Türkiye ilk örnek olmuştur. Neden erteleme olmuştur? Alınan ekonomik kararlar yetersizdir. Neler istenmektedir? Bu soruların yanıtını, borç verilmesinin ertelendiği 26 Mart tarihiyle, borç verilme tarihi olan 15 Nisan arasında, Demirel hükümetinin yapmış olduğu 3 önemli anlaşma verebilir.

Bu anlaşmalardan ilki, ABD ile 29 Mart 1980'de imzalanan (SİA), «Savunma İşbirliği Anlaşması» ya da Amerikan üslerinin kullanımının uzatılmasını öngören anlaşmadır. İkinci anlaşma «Nükleer Silahların Yayılmasını Anlaşması»dır. Üçüncü anlaşma ise, bir ön anlaşma olup, 28 Ağustos'ta imzalanan hazırlığı görünümündeydi. Bu da çok uluslu karayolu şirketlerine yarayacak olan, TEM (Trans European Motor Way) yani, «Avrupa Transit Karayolu» adındaki bu projeyi göre; Baltık ülkelerinden gelerek, Türkiye üzerinden geçip Ortadoğu ve Hindistan'a kadar gitmesi planlanan sürat yolunun Türkiye'den geçen 2200 km.'lik bölümünün yapımını Türkiye üstlenecek. Maliyeti, 50 milyar dolar olarak belirlenen, bu proje için gerekli dış kaynaklar uluslararası kuruluşlardan karşılanarak, yol yapımı ise onların koşullarına uyularak yabancı sermayeye verilecektir.

Uzun vadede, sürat yolu yapımından beklenen yararın, Metro-pollerle, bağımlı ve sosyalist ülkeler arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesi, mal değişiminin hızlı ve ucuz biçimde yapılmasının sağlanması olacaktır denebilir.

■ İçte liberasyona gidildiği ölçüde, dışta da liberasyona gidilmiş, ülkenin en geniş biçimde yabancı sermayeye açılması sağ-

lanmış, 6224 sayılı yabancı sermayeyi teşvik kanunu'na göre, gelecek yabancı sermayenin uyacağı esasları belirleyen bir dizi karar-nameler çıkarılmıştır. Yabancı bankaların Türkiye'de şube açabil-meleri için 6224 sayılı kanunun kapsamına alınmaları kararlaştırıl-mış, elde edecekleri kârların yurtdışına transfer edebilmelerinin yo-lu açılmıştı.

1980 yılının sonlarına doğru dünyaca ünlü City Bank, American Express, Banque Credit Commerce Enternational (BCCI), gibi bazı bankaların Türkiye'de şube açma iznini aldıklarını ayıca, İran Mellat Bankasında girişimlerde bulunduğunu gazetelerden izledik.

Türkiye ekonomisinde «**dönüm noktası**» olarak kabul edilen 24-25 Ocak kararlarının dayandırıldığı IMF reçetesi, ekonominin düzeltilmesi için, yukarda anlatmaya çalıştığımız koşullarla birlikte banka mevduat ve kredi faizlerinin serbest bırakılmasında öngör-mekteydi. Bu amaç, doğrultusunda 4 Haziran'da yayınlanan 1 Tem-muz'da yürürlüğe giren «faiz kararnamesi»yle beklenen, birikimciler ellerindeki paraları tüketime değil, banka mevduatlarına kaydıra-caklar, bu mevduatlar «kedi» şeklinde sanayicilere akacak, bunun sonucunda da bir yandan üretim ve dolayısıyla dış satımlar ar-tarken, bir yandan da talep enflasyonu önlenmiş olacaktır.

Türkiye'de de, birçok az gelişmiş ülkede olduğu gibi, kredilere ve tasarruflara ödenecek faiz oranlarının devletçe belirlenmesi uzunca bir dönem sürdürülmüştür. Genellikle devlet faiz **oranını** arz-talep yasasına göre değil, iktidarın ekonomi politikasının **belir-**leyiciliği altına sokmaktadır.

Son yıllarda hızlı bir tekelleşme süreci yaşayan bankacılıkta, devletin faiz oranlarını sermaye kesimine yarayacak şekilde **sap-**tamasının ve bankalar yasasının sağladığı olanaklarla toplanan mevduatın gene bu kuruluşlarca kendi iştiraklerinde ve çıkar birli-ği içinde oldukları kesimlerce kullandırılması'nın payı büyüktür. Ni-tekim yıllık fiyat artışlarının üçlü rakamlara ulaştığı günümüz Tür-kiye'sinde faiz oranlarındaki artış seyri bu oranın bir hayli gerisinde kalmıştır. Örneğin 1951 Temmuz 1981 tarihleri arasında, 30 yılda faiz oranları 10 kez değiştirilmiş olmasına karşın, yapılan artışlar

çok düşük düzeylerde bırakılmıştır. Yıllardan beri faiz oranlarının devletçe saptanması, bankalaca verilen faizin, fiyat artışlarının bir hayli altında bulunması, son yıllarda bilhassa 1980 yılında, daha yüksek fizler veren genellikle de «emlakçılık, komisyonculuk» gibi meseklerin arkasına gizlenerek iş yapan, adına resmi dilde «Organize Olmayan Para Piyasası» halk dilinde ise «tefecilik» denilen kesimlere bir çok tasarruf sahibinin yönelerek tasarruflarına daha çok faiz sağlama olanağına kavuşmak istediğini gözlemekteyiz.

«Organize Olmayan Para Piyasası»nın verdiği faizler öylesine cazip hale gelmiştir ki, kimisi elindeki mevcut yagrimenkulleri, kimisi ise, arabasını, ziynet eşyasını satarak, bu kesimden elde edeceği faiz gelirleriyle bütçesini doğrultmanın yollarını aramaya başlamıştır.

1979 yılından itibaren bilhassa 1980 yılının ilk yarısında halkın bankalardaki mevduatı reel olarak azaldı, halk banka faizlerinin yetersizliğini görerek parasını bankerlere vermeye başladı. Bu bağlamda 1980 yılının ikinci yarısı başlarında yürürlüğe giren, faizlerin serbest bırakılması kararı, yukarda belirttiğimiz olumsuz gelişmeleri bir oranda etkileyerek, bankalar lehine bir gelişmenin başlangıcı olmuştur.

Her ne kadar «Organize Olmayan Para Piyasası»nın sermaye piyasası içindeki payı % 10'da olsa, bugünkü gelişme çizgisini sürdürdüğü sürece tekeli sermaye için gelecekte bir tehlike olacağını söylemek için falcı olmaya gerek yok.

Bu perspektifle bakarsak, faizlerin serbest bırakılması kararnameğine, genellikle karaborsacı, spekülör, kaçakçı gibi kesimlerin finansman kaynağı olan «organize olmayan para piyasası»nın etkinliğinin kırılması, bu tür rantlara el koyan yukarıda belirttiğimiz kesimlerin finansman kaynağının kurutulurak antaların önlenmesi, bu kaynakların tekeli sermaye ile ilişkili bankalara akmasını, dolaylı olarak onların hizmetine girmesini sağlayıcı bir önlem olduğunu belirtebiliriz.

Bazı çevrelerce adına «kara gelir - kara para» denilen, bugüne kadar vergilendirilmekten kaçmış paraların da belirli güvenceler

dahilinde bankalara çekilebilmesi için bankalara 6 ay ile 2 yıla kadar vadeli «Hamiline Yazılı Mevduat Sertifikasını» çıkarma olanağı sağlanmıştır, 1 Temmuz'da yürürlüğe giren faiz kararnamesiyle, «...ne var ki 1 Temmuz'da serbest bırakıldığı açıklanan faizler, gerçek anlamıyla serbest değildi. Çünkü, Türkiye'de uygulanan serbest piyasa ekonomisinin serbestliği, çoğunluğu birer aile holdinginin yan kuruluşları olan ve bu ailelerin, ya da yakınlarının şirketlerine kredi sağlama işlevini yerine getiren bankalarımızın «ayak uyduramayıp» yıkılmalarına elverecek kadar «serbest olamazdı...»

1 Temmuz sonrası 38 büyük bankanın temsilcileri Ankara'da bir «Centilmenlik Anlaşması» imzalamışlardır. Buna göre, faizler öyle serbestçe değil, bankalararası danışma süreçleri sonunda ve eşit düzeylerde artırılabilirdi. Amaç, yıkıcı bir faiz yarışından kaçınmaktı. Anlaşma'nın ömrü iki hafta sürdü, artık yarış kaçınılmazdı.

Ocak 1981'in sonlarında, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turgut Özal'ın kesin desteğini alan, küçük bankaların iticiliğiyle, Bankalararası ortak faiz uygulamasını öngören «**Centilmenlik Anlaşması**» bozulmuştur. Bunun üzerine Türkiye İş Bankası ile Yapı Kredi Bankası bir açıklama yaparak faizleri mevduatlar için % 50'ye çıkardıklarını belirtmişlerdir.

Yarışın kızıştığı bir anda, Merkez Bankası devreye girerek tırmanışın önüne geçeceği umulan yeni bir «Centilmenlik Anlaşması»nın imzalanmasını sağladı. «...Günümüzde, bir yıl içinde toladıkları mevduatlar 400 milyona yaklaşan 38 temel banka arasındaki yarış durmuş mudur? Özel sektör kulislerinde yaygın söylentilere bakılırsa, «Hayır!» Bazı bankalar gidişe ayak uyduramamışlar ve şu günlerde «**sahip**» ya da «**yönetim değiştirme**» aşamasına gelmişlerdir...» Bankacılık çatışmalarının altında holdinglerin egemenlik avasını yatıyor, pasta küçüldükçe bu savaşımın daha da belirginleşerek süreceğini göreceğiz.

Geçtiğimiz dönem, petrol aramaları açısından da ilginç bir yıl olmuştur. Dışta liberasyona giderek, her alanda davet edilen yabancı sermaye petrol aramaları içinde davet edilmiş, bu konu ile ilgili olarak bazı yeni teşvik kararları alınmıştır.

24 Ocak ekonomik kararlarından sonra gerek yabancı sermaye, gerekse yabancı petrol şirketlerinin Türkiye'de yatırım yapmaları ve petrol aramaları beklendiği ölçüde gerçekleşmemiştir. Daha doğrusu, petrol arama faaliyetlerinde yabancıların istekli davranmadıkları gözlenmiştir. Bunun üzerine 1980'nin ortalarına doğru, Demirel hükümeti, petrol aramalarında yabancı sermayeye cazip gelebilmesi için bir dizi liberal karara yöneldi. Bunlardan ilki, yabancı petrol şirketlerinin ürettikleri petrolün yüzde 35'ini ihraç etmelerine ilişkindir. İhraç edilen yüzde 35 oranındaki petrol karşılığı elde edilecek döviz, hiçbir denetime uğramadan yurt dışında bırakılabilecektir. Bu döviz petrol şirketinin kendi işlemleri için her türlü ödemelerde yine herhangi bir denetime uğramaksızın kullanılabilir.

Geliştirilen bir başka ilke; kuyubaşı fiyatına ilişkindir. Bu ilke ile, petrol tekellerinin daha çok işine yarayan bir düzenlemeye gidilmiştir. Bir başka ilke ile de, yabancı şirketlere ithalat fiyatını düşük, ihracat fiyatını yüksek gösterebilme olanağı sağlamıştır.

Tekelci sermayenin bazı kesimlerince kurulan petrol şirketlerinin çoğaldığı gözlenmekte 1980 Türkiye'sinde. Belirli sahalarda arama ruhsatı olarak katılmak istemişlerdir petrol arama seferberliğine. Bir arama kuyusunun maliyetinin yaklaşık 500 milyon olduğu bir ortamda yerli petrol şirketlerinin amaçları tartışılabilir.

Geçtiğimiz dönemde, petrol arama seferberliğinin başladığı, bu konudaki her türlü engelin kaldırıldığı resmi ağızlarca ilan edildürsun, Ulusal Kuruluşumuz TPAO'da toplu sözleşmeleri imzalanmayarak, karın tokluğuna yaşamı mücadelesine itilen, petrolü aayacak, bulacak olan, bu konuda yıllardır birikimine sahip «**Jeoloji Petrol Mühendisleriyle, Jeofizikçilerin**» oldukça yüksek ücretlerle yurtdışına gittiklerini gözlemekteyiz. Sormak gerekiyorsa, petrolü bulabilmek için hangi önlemlerin alındığını? Elbette belirli alanlarda önlem alındı. Ulusal Kuruluşumuz TPAO, nitelikli eleman açığıyla işlemez hale getirilerek, yabancı petrol tekelleri ve yerli işbirlikçilerinin aramalarına izin verilecek.

Bir bir giderken nitelikli uzmanlar yurtdışına 8 Aralık 1980 ta-
20

rihli Financial Times gazetesinde TPAO'nun Güneydoğu Anadolu Bölgesin'de çalıştırmak üzere yüksek ücretle yabancı araştırmacı uzman aradığının ilanı görülmekte.

Aralık ayında TPAO'nun Nusaybin'de yapmakta olduğu sondajın petrolü seviye geçtiği ve ilk tahminlere göre, üretime dönük sondajların yapılmasından sonra günde 1000 varil petrol üretileceği muhtulanmakta...

24 Ocak ve onu izleyen kararların diğer tamamlayıcıları birer «yasa» veya yasa değişikliğini gerektirmekteydi.

— Bunlar ise

— Devletçe devralınmış bazı madenlerin özel sektöre devri ile ilgili yasal düzenleme

— Vergi yasasında değişiklik öngören yasa tasarısı

— Özel sektörün, sigara üretiminde yerelmasını sağlayan yasa tasarısı.

■ Ecevit hükümeti döneminde çıkarılan 2172 sayılı yasa üzerine geçtiğimiz dönemde bir dizi girişimde bulunuldu. Çalışmalarımız bölümünde ayrıntılı olarak bahsettiğimiz bu girişimlerden burada bahsetmeyeceğiz. Yalnız dönem sonuna gelinceye kadar bu konuda bir yasa çıkmamıştı

■ 1980 Aralık ayı içinde, 1970 yılında çıkarılan vergi paketine göre daha kapsamlı bir vergi paketi yasalaşarak büyük bir kısmı 1 Ocak 1981 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

■ Ocak 1981'in sonlarına gelindiğinde, «Özel sektörün, sigara üretiminde yerelmasını sağlayan yasa tasarısı»nın Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kuruluna sunulduğunu gazetelerden izledik.

1980 SONUNDA VARILAN NOKTA

1980 yılı sonlarında, 5 yıllık süreç içinde aşılabacağı umulan 24 Ocak kararlarının ilk sonuçları belirmeğe başlamıştır. Bu sonuçlarca; Türkiye'de enflasyon oranının % 100'ün üstüne çıktığı, bütçe-

nin yine açık vereceği, bu nedenle gerksiz görölen bazı kamu yatırımlarının durdurulacağı açıklanmıştır. OECD raporlarına ve Devlet İstatistik Enstitüsünün yaptığı araştırmalara göre ise bu yıl büyüme hızı eksi % 2,2 oranında gerçekleşecektir.

nışcat faaliyetleri daralmış, İhracat-İthalat'ta geçen yıla göre görece bir artış söz konusu. Tuizm gelirleri düşmüş, giderleri artmıştır.

Fiilen yabancı sermaye gelmemesine karşılık, yabancı sermaye büyük oranlarda yatırım izni almıştır.

Küçük sermayeli küçük ölçekli şirketlerin iflas ve tasfiye oranı artmıştır.

İşçilerin, memurların, küçük üreticilerin gelirlerinde düşüşler gözlenmiş, işsizlik hızla artmıştır.

İç ticaret hadleri tarı maleyhine gelişmiştir. Buna karşın iyimserliklerini sürdüren bazı iş çevrelerinin gazetelerde çıkan konuya ilişkin görüşlerini mermekte yarar görüyoruz.

«TÜSİAD» Başkanı Ali Koçman Hürriyet Gazetesine verdiği de-mekte «...Türk sanayii kabuk değiştirecek, şimdiden değiştiriyor. Sadece Türkiye'yi pazar olarak gören zihniyet yıkılıyor. Dünya ile entegre olmaya mecburuz. Kabuk değiştirirken tabii ki bazı canlar yanacaktır. Yeni modele uymayanlar, uyamayanlar ayrılacaktır. Bazı canlar yanacak, bazıları kapancak, tasfiye olacaktır. Yeni dönemde özellikle tarıma bağlı sanayilerde önemli gelişmeler bekleniyor. Gıda sanayi, tavukçuluk, seracılık gibi sektörler büyük ağırlık kazanacaktır» demiştir.

Koç Holding İdare ve İcra Komitesi Başkanı Rahmi Koç, ise «...Önümüzdeki devre son derece önemlidir. Sebest piyasa ve rekabet düzeni içerisinde ancak çok çalışan, kaliteli mal yapan, alıcının ayağına gider ve finansmanını iyi dengeleyen kuruluşlar ayakta kalacak, geri kalan şirketler ya çok zarar görecekler ya da tasfiye olacaklardır. Bilhassa yapısı enflasyonist ve bozuk ekonomik düzene göre kurulmuş ve o şartlarda nem alan müesseselerin ya-

şama şanss yok gibidir» demiştir.

Yönetimde bulunduğumuz 1980 yılı, ekonomik ve sosyal olayların hızlı geliştiği yıl oldu. Bu nedenle, geçtiğimiz yılın ekonomik gelişmelerini, genelde ve mesleğimizi ilgilendiren yanlarıyla birlikte ele alarak, mümkün olduğunca tarih sırasına göre ve kaba hatlarıyla, gazete, dergi, resmi istatistiklere dayanarak vermeye çalıştık. Çalışma raporlarının belge niteliğinde geleceğe aktarıldığını düşünerek ve Oda'mızın hangi dönemlerden, ne koşullarda ve ne tür aşamalardan geçerek geliştiğinin bilinmesi, varılan noktada geçmişteki eksikliklerin nerelerden kaynaklandığının somut olarak görülmesini sağlama ve gelecekteki çalışmalara ışık tutacağı umuduyla hazırladık. Dileğimiz, bundan sonraki yönetimlerin de benzeri çalışmalarını sürdürmeleridir.

ÇALIŞMALARIMIZ

9 Şubat 1980 tarihinde toplanan 6. Genel Kurul'da yeni dönem Yönetim Kurulu'na seçilen üyeler, yapmış oldukları ilk toplantıda aşağıdaki gibi görev bölümü yaptılar.

Başkan	: Mustafa PEHLİVAN
II. Başkan	: İsmail Hakkı KILIÇ
Sekreter Üye	: Ali Kemal AKIN
Sayman Üye	: Aytekin ZİHNİ
Üye	: Şevki BAYRAKTAROĞLU
Üye	: Deniz GENÇ
Üye	: Kadri ESENTÜRK

Daha sonraki aylarda; Yönetim Kurulu üyeleri ve yapısında değişiklikler oldu. Sayman üye Aytekin ZİHNİ'nin askere gitmesi nedeniyle Sayman üyeliğe Kadri ESENTÜRK, Yönetim Kurulu üyeliğine ise Yedek Yönetim Kurulu Üyesi Bekir KÂTIPOĞLU getirilmiştir.

Kitlemiz, tolpumdaki işlevleri, konumları, sorunları ve çıkarları açısından oldukça önemli farklılıklar gösteren, heterojen bir bütündür. Doayısıyla her üyenin Odayı algılayışı, ondan beklentileri ve kendi gözünde o'na yüklediği rol farklı olmaktadır. Bu durumu değerlendiren Yönetim Kurulu'muz, dönem başında çizdiği Çalışma Programı'nda, bir kısmı sürekli ve gelecek yıllara aktarılabilir, bir kısmı ise dönem içinde bitirilebilecek çalışmalar olmak üzere 6 ana başlıkta toplanmıştır.

- 1 — Sosyal, Ekonomik ve Güncel Gelişmelere İlişkin Çalışmalar,
- 2 — Jeoloji Mühendisliğinin Uygulama Alanları ile Yetki ve Sorumluluklarımıza İlişkin Sorunlar Üzerinde Çalışmalar,
- 3 — Ekonomik ve Demokratik Haklarımıza İlişkin Çalışmalar,
- 4 — Mesleki Öğretim ve Eğitime İlişkin Çalışmalar,
- 5 — Örgütlenme Çalışmaları,
- 6 — Dış İlişkilere İlişkin Çalışmalar.

Bu çalışma dönemi alışlagelmiş ölçülere vurulduğunda verimli bir yıl sayılamayabilir. Ancak, dönem başında çalışmalarımızın yoğunluk kazandığı, buna karşın, dönem sonlarına doğru ise somut koşullar, etken ve verimi çalışmayı Oda'mızı varkılabilme ve yaşatma yönünde olmuştur.

Oda'nın bazı organlarının işlerliğinin kesintiye uğramış olmasının, bu genel kurula özel bir nitelik ve alışılmıştan farklı bir sorumluluk yüklemiş olduğu inancındayız.

Bu bağlamda önümüzdeki ilk görev, Oda'nın varlığının ve kazanılmış yerinin korunmasıdır. Bunun temel koşulu, her üyenin Oda'nın varlığına ve gerekliliğine inanması, bu inancını duyurması, yaygınlaştırılmasıdır. Oda'nın etkinliğinin artırılması, yaratıcılığımıza, üretkenliğimize ve bütünlüğümüze bağlıdır.

Şimdi dönem içinde yaptığımız çalışmalarını programdaki 6 ana bölüme koşturarak aktarmaya çalışalım.

ÜYELERİMİZLE İLGİLİ BİLGİLER

Odamıza Yıllara Göre Kaydolan Jeoloji Mühendisleri

	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
K.T.Ü.	122	45	42	44	38	27	28
İ.T.Ü.	61	12	7	2	5	18	22
O.D.T.Ü.	45	7	17	3	17	26	34
H.Ü.	26	21	17	23	46	35	36
İ.Ü.F.F.	89	68	103	81	68	123	141
A.Ü.F.F.	17	20	18	14	16	87	60
E.Ü.Y.B.F.	—	—	—	—	—	—	14
E.Ü.F.R.F.	—	—	—	1	11	11	11
İ.Ü.Y.B.F.	—	—	—	—	—	—	3
Yabancı	17	3	—	3	1	1	—
S.Ü.	—	—	—	—	—	—	1

1980 Yılı Aidat Ödeme Süresi Sona Erdi

Üyelerimizin TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetmeliği'ne göre, bu yılki aidatlarını ödeme süresi sona ermiştir. Aynı yönetmeliğin 67. maddesine göre aidatın yıl içinde ödenmesi şarttır. Üyeler ödentilerini süresi içinde ödemezlerse, birinci yıl % 50, ikinci yıl % 75 cezalı olarak ödüyorlar.

900,— TL. olan üyelik ödentileri veya önceki yıllardan kalan borçlar, Ziraat Bankası ve Etibank aracılığıyla gönderilebilir. PTT aracılığıyla yapılacak ödemelerde, posta çeklerinin yeğlenmesi muhasebe servisine kolaylık sağlayacaktır.

Banka Hesap Numaraları ve Posta Çeki Numarası aşağıdadır.

Ziraat Bankası Kızılay Şubesi, Ankara Hesap No. : 630 - 989

Etibank Ankara Merkez Hesap No. : 67569

Posta Çekleri Merkezi, Ankara Hesap No. : 89850

3.1. SOSYAL, EKONOMİK VE GÜNCEL GELİŞMELERE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Özellikle yayın yoluyla yürüyülen, bu bölümdeki çalışmalar da; 1980 yılı içinde dünya da ve ülkemizdeki gelişmeler yakından izlenerek, genelde halkımızı, özelde meslek sorunlarımızı ilgilendiren konuları ele alan yazı ve bültenler yayınlandı.

Ayrıca, bu dönemde çalışma alanımıza giren konularda TRT ve diğer kitle iletişim araçlarıyla, yoğun bir ilişki kurulmaya çalışılmıştır.

3.2. JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİNİN UYGULAMA ALANLARI İLE YETKİ VE SORUMLULUKLARIMIZA İLİŞKİN SORUNLAR ÜZERİNDE ÇALIŞMALAR

Dönem başında, bu bölümdeki çalışmalarımızın amacı şöyle saptanmıştı. «Jeoloji Mühendisliğinin üretime katkıda bulunduğu alanlar da üretim ilişkilerini ortaya koyarak sömürüyü sergilemek. Jeoloji Mühendisliğinin ilgi ve yetki alanlarını belirlemek, mesleğimizle ilgili yasa ve yönetmelikleri inceleyerek buralarda ki yetki ve sorumluluklarımızı ortaya çıkarmak konuyla ilgili öneriler geliştirmek.»

Somut çalışmalarda ise şu konular ele alınacaktı, 5. Petrol Kongresine katılım, eriyebilen kayalarda ki yapıların Mühendislik Jeolojisi, sorunları simpozyumuna katılım, Jeoloji Mühendisliğini yakından ilgilendiren yasalar ve yönetmelikler üzerinde geçmişte başlayan çalışmaların sürdürülmesi, somut koşulların getireceği mesleki sorunlara ilişkin panel, simpozyum gibi toplantılar düzenlemek, diğer kuruluşlarla ortak düzenlenecek kongre, simpozyum gibi toplantılara ilkelerimiz doğrultusunda katılım. Geçmiş çalışma döneminde hayata geçirilen yeraltı suları yasası ve Müteahhitlik belgesi ile ilgili çalışmaların gözden geçirilmesi v.b.

Program da belirlenen ilkeler ışığında, çalışmalarımızı tek tek ele alarak aktaralım.

A.) BEŞİNCİ PETROL KONGRESİ

Hazırlıklarına bir önceki çalışmadöneminde başlanılan 5 Petrol Kongresi, Odamızla birlikte, Kimya Mühendisleri Odası, Jeofizikçiler Derneği, Petrol Jeologları Derneği'nin katkılarıyla 14 - 17 Nisan 1980 tarihlerinde DSİ Konferans salonunda yapıldı. Ayrıca kongre sırasında birde sergi açıldı.

Toplam 20 bildirinin sunulduğu kongrede «Türkiye'de Petrol aramalarında izlenecek Strateji ne olmalıdır.» ile «Petrolün Türkiye Ekonomik Politikasındaki yeri ve geleceği» adlı iki açık oturum düzenlendi. Kongre sırasında konuşmacılar genel olarak, petrolün günümüzde tüm yeryüzünde en başta gelen, bir enerji kaynağı olduğunu bu nedenle petrol konusunun emperyalizm olgusu ile sıkı sıkıya bağlantılı bir konu olduğunu vurgulamışlardır.

«(...) Dünya nüfusunun % 70'i, toplam enerji üretiminin ancak % 16'sından yararlanırken, metropol ülkelerde yaşayan % 30'nun ise dünyadaki toplam enerjinin % 84'nü tüketmekte oldukları belirtilmiştir. İstatistiklere bakıldığında 1975 yılında dünya enerji üretimi içindeki petrolün payının %53 olduğunun görüldüğü, bu payın ancak 1990 yılında % 48'e düşebileceği söylenmiştir.»(...)

Kongre sırasında düzenlenen iki açık oturumda odanın petrol sorununa çeşitli yönleriyle bakış açısı sergilenerek özetle, ... Petrol sorununun emperyalizme bağımlılıktan kaynaklandığı, emperyalizmin istemleri doğrultusunda, ülke kaynaklarının bir kenara bırakılarak, enerji tüketiminin petrole dayandırılmasının, sorunun temelini oluşturduğu ortaya konmuştur...» Ülkemizde yeterli teknik eleman ve bilgi birikiminin bulunduğu, maddi koşullar yaratıldığı cranda TPAO'nun üzerine düşen görevi yerine getireceği belirtilerek petrol arama ve işletilmesinin devletçe yapılması istenmiştir, Emperyalizmle bağımlı yerli tekellerin bu alana el atmalarının sorunun çözümüne yetmeyeceği, aksine emperyalizme bağımlılığımızı daha da artıracakları açıklanmıştır. «(...) Daha çok sondaj yerine öncelikle, ülkemizin, Jeolojik ve Jeofizik çalışmalarla, tektonik yapısının çö-

Jeoloji Mühendisleri Odası: Petrol, emperyalist sömürünün odağı oldu

ANKARA (DEMOKRAT)

Türkiye 5. Petrol Kongresine Jeoloji Mühendisleri Odası adına Erhan Sakallıoğlu'nun sunduğu "Emperyalist sömürün odağı petrol" konulu tebliğde "İrân'ın durumunun bugün emperyalist sömürün odağı olduğunu şimdilerden beri söylemekteyiz"

emperyalist ülkelerin Danys Bankası, IMF gibi örgütler aracılığıyla dünya ekonomisini denetimlen altında tutmakta kendi çıkarları yanında ek gelirlerini

Türkiye 5. Petrol Kongresi toplandı

ANKARA (DEMOKRAT) Jeoloji Mühendisleri Odası Türkiye Petrol Arama ve Üretim Derneği ve Türkiye Petrol İşletme Derneği'nin birliğinde Ankara'da başladı.

Kongrede, bir yüzyük petrol arama yatırımını 10 milyar petrole ihtiyacımıza dengelediği izlenimiyle

«Petrol araması için yabancı fon yetersiz»

petrol aramada son derece önemli bir rolü olan emperyalistlerin büyük kapitalistlerin inancını yitirdiğini

1979 yılı petrol karşıtı

3 milyar 254 milyon varillik petrolümüz var

özendirme karşılıklı olarak petrol üretimi beklememek gerekir

Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı Pehlivan:

“Petrol sondajının yabancı sermaye gerektirdiğini söylemek gerçekleri halktan gizlemektir”

BİR KAYNAKLAR BAKANININ PETROL ARAMALARI ÇIKILMASINI ELEŞTİREN PETROL MÜHENDİSLERİ BAŞKANI DA 4 BİN 500 METREDEN DAHA DERİNE GÖZLEK TEKNİK ELEMANNIN BULUNDUGUNU

KOÇ'UN PETROLE YÖNELMESİ KONUSUNDA NE DİYORLAR

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası

Koç Holding görüntüsü altında emperyalist tekeller daha serbest hareket edecekler

bu konusundaki yorumları eleştirdi. Mühendisler Makinaları gelmekte. Örneğin Esat Şa

zümlemesi, petrol açısından en umutlu alanlardan başlanarak, petrol arama girişimlerinde bulunulması gerektiği belirtilmiştir.

Kongre ile ilgili bantlar çözülerek 5 nci Petrol Kongresi kitabının basılabilmesi için gerekli maddi koşullar sağlanamadığından kitabın basımı önümüzdeki döneme bırakılmıştır.

B.) II. MÜHENDİSLİK JEOLJİSİ

SİMPOZYUMU

20-24 Mayıs 1980 tarihleri arasında DSİ'nin İstanbul'daki eğitim tesislerinde, Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi (MJTMK) tarafından, konusu «Eriyebilen Kayalardaki Yapıların Mühendislik Jeolojisi Sorunları» simpozyumu düzenlenmiştir. Simpozyumda, Odamızla birlikte TJK, DSİ ve E.İ.E.İ. katkı koyan kuruluşlar olarak yer aldılar.

Simpozyuma odamız adına, Oda Başkanı Mustafa PEHLİVAN, Yönetim Kurulu Üyesi Deniz GENÇ, ile Mühendislik Jeolojisi Komisyonu Üyesi Ali OĞUZ katıldılar.

Açılıştaki bir konuşma yapan Oda Başkanı Mustafa PEHLİVAN'ın, yapmış olduğu konuşmasının geniş bir özeti Jeoloji Haberler» 7 nci sayısında yayınlandığından burada tekrar etmiyeceğiz.

Açılıştan sonra, simpozyum süresince «Karbonatlı Kayaların Mühendislik Özellikleri», «Evaporitli Kayaların Mühendislik Özellikleri», «Eriyebilen Kayalarda Araştırma Yöntemleri», «Eriyebilen Kayalarda Baraj Yeri ve Baraj Gölü sorunları», «Eriyebilen Kayalarda İyileştirme Yöntemleri» adlı beş oturumda, konulara ilişkin olarak toplam 25 bildiri sunularak tartışılmıştır. Ayrıca, «Eriyebilen Kayalardaki Barajların Yapımında Karşılaşılan Ülke Sorunları» konulu açık oturumda şu görüşlere yer verilmiştir.

«(...) Eğitim ile üretim arasında bir kopukluğun olması, ilişkili mühendislik dallarının kaynaşmasının düzenli bir biçimde yürütülmemesi ve enerji hammaddelerinin üretime girdi sağlayıcı örgütlenmemesi, şimdiye kadar izlenen yanlış politikalardan kaynaklanmaktadır. Bundan dolayıdır ki, petrol ön plana çıkartılarak, öz kay-

naklarımız olan kömür ve hidrolik potansiyele ilişkin çalışmalar göz ardı edilmiştir. Hatta bugün klasikleşmiş master plan, fizibilite ve proje çalışmaları için, çok uluslu tekellere milyonlarca dolar verilir duruma gelmiştir.

«(...) Eriyebilen kayalarla ilgili araştırmalar ayrı bir teknoloji gerektirmekte, araştırma süresi uzun olmakta ve iyileştirme yöntemleri çok pahalıya mal olmaktadır. Buna karşılık ülkemizde çalışmalar bu sahalarda yoğunlaştırılarak, yerli-yabancı bir çok kişi ve firmalara yeni kâr alanları yaratılmasına olanak verilmiştir.

«(...) Ülkemizin 1/3 ünün eriyebilir kayalarla kaplı olması konunun duyarlılığını açıkça ortaya koymaktadır. Eriyebilir kayalar ile ilgili çalışmalara ve sorunlara, eğitim ve öğretim kurumu olan üniversite programlarında daha ayrıntılı yer verilerek yaklaşılması, uygun bir yöntem olacaktır.

(...) Genelde, öz kaynaklarımıza dayalı bir enerji politikası, ülke gerçeklerine uygun merkezi bir planlama yapılarak halkımızın çıkarları doğrultusunda gerçekleştirilmeli, hidroelektrik özelinde ise, ülkede bilinen teknoloji ile en kısa sürede yapılabilecek ve en az finansman gerektiren barajlara öncelik verilmelidir.

MJTMK tarafından simpozyum kitabı daha sonra yayınlanacaktır.

C.) ALAÇAM HEYLANI ÜZERİNE YAPILAN AÇIKLAMA

Günümüzde, halkının diğer yaşam koşullarında olduğu gibi, yerleşim sorunlarının çözümünde de, çağdaş tekniklerle uygulamaya yön verecek planlamaları yapan ülkeler, bu açıdan kent planlaması ve çevre koşullarını gözeterek yerleşim alanlarını seçerler. Bu uygulamalarda belirleyici olan öncelikle orada yaşayacak halkın mal ve can güvenliğidir. Bunun yanısıra ekonomiye etkisi nedeniyle de, yapılacak ve uygulamalara yön verecek planlamalarda, yerleşim alanının mühendislik jeolojisi açısından değerlendirilmesi önem kazanmaktadır. Zemin koşulları bakımından yerleşime elverişli olmayan heyelanlı, çamur ve kaya akmaları, bataklık deprem kuşakları gibi sorunlu alanların öncelikle saptanması gerekirken, ülkemizde

soruna bu biçimde yaklaşmadığı, sağlıklı bir yerleşim planlamasının yapılmaması yanısıra, konutlarını gecekondu biçiminde yaparında bırakılan halkımız adate kaderleri ile başbaşa bırakılmaktadır. Yukarıda sözü geçen sorunları ortaya koyucu jeolojik araştırmaların yeterince yapılmadığı, yapılanların ise özellikle kırsal alanlarda yaşayan yöre halkının başvuruları üzerine incelendiği, kısıtlı ölçüde yapılabilen bu çalışmaların ışığında belirlenen sorunlara ise hiç bir önlem getirilmediği ve yeterince değerlendirilmediği bir gerçektir.

İşte yerleşim planlaması ve bunun gerektirdiği çalışmalardan çok uzak olan bu anlayışların ürünü olarak, Samsun'a bağlı Alaçam'ın Yenicami mahallesindeki halkımız kış günü açıkta bırakılmaya mahkum edilmiştir. Alaçam olayı ilk değildir ve bu çarpık yerleşim politikası sürdüğünce de son olmayacaktır.

Yeşildere heyelanı, Gediz, Varto, Lice depremleri vb. belleklerimizde canlılığını korurken, olaylar zincirinin bir halkasını da Alaçam heyelanı oluşturmuş, yaklaşık 75 konut oturulamıyacak biçimde hasara uğramıştır. Oysa «yöre halkının on yıl kadar önce başvuruları sonucu «Yamaç eğiminin ve zemini oluşturan birimlerin kaymaya uygun bir jeolojik yapıya sahip olduğu ve heyelanlarda baş etken suyun etkisi ile yamaç duraylılığının bozularak kaymaya neden olacağı belirlenmiş, zeminin heyelana uygun yapısından ötürü araştırılması üzerinde durulmuştur. Daha sonra yapılan çalışmalarda ise heyelanın yerleşim alanına yayıldığı, tehlike oluşturduğu saptanarak yeni bir yerin seçildiği yöre halkından öğrenilmiştir.»

Ancak bugüne değin bu alanda yerleşime geçilmediği ve heyelanlı kesimde gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle 29.2.1980 günü yörede heyelan olmuştur. Kaymanın yer yer devam etmesinden dolayı, zaten gecikmiş olan alınabilecek önlemlerin, daha da gecikmesi durumunda, yerleşim alanındaki diğer binaların da zarar göreceği açıktır.

Tüm bunların ışığında heyelan bölgesinde :

1 — Konutları oturulamıyacak duruma gelenlere ivedi olarak konut sağlanmalıdır.

2 — Kaymanın yer yer devam etmesi ve yerleşim alanında he-

ANKARA (DEMOKRAT) Jeoloji Mühendisleri Odasından sergilenen özel sektöre tevdi edilmesi konusunda yapılan açıklamada, doğal kaynaklarımızın emeği halka ait olduğu ve bir avuç sömürücü azınlığa devredilemeyeceği bildirildi.

2172 sayılı yasa madenlerin tekrar özel sektöre devrini fahrettiğini, doğanın açıkça Anayakınması anlamına gelip kaydedilen açık kaynakların emeğin maden patronlarına pekilmesi, halkın emsasının sorununu ve devletlerde çalışanları yasagüvenecilerinin maden patronlarının insanlığı terkedi meyi hesare diyorum dedi.

ÖZEL SEKTÖRE 15-20 KURUŞA VERİLEN TUZ, HALKA 50 LİRADA SATILYOR

ITA'da çalış bulundukları Makina, Harita Mühendisleri C. Derneği ve 1980 tarihinde bas yaptılar. Açıkla 24... emeği e işi özür ati ünt

ÖZEL SEKTÖRE 15-20 KURUŞA VERİLEN TUZ, HALKA 50 LİRADA SATILYOR

ITA'da çalış bulundukları Makina, Harita Mühendisleri C. Derneği ve 1980 tarihinde bas yaptılar. Açıkla 24... emeği e işi özür ati ünt

ANKARA (DEMOKRAT) MTA'ya bağlı Jeoloji Mühendisleri Odası Başkan Mustafa Pelivan'ın yaptığı açıklamada, özel sektöre tevdi edilmesi için hazırlanan haksız ödemeye yapıyor.

Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı: "Ayaç tüneli için müteahhit firmaya haksız ödeme yapıyor."

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) MTA'ya bağlı Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı Mustafa Pelivan'ın yaptığı açıklamada, özel sektöre tevdi edilmesi için hazırlanan haksız ödemeye yapıyor.

Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı

"Önlem alınsaydı Ayvazhacı Köyü yasa boğulmazdı"

ANKARA (DEMOKRAT) MTA'ya bağlı Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı Mustafa Pelivan'ın yaptığı açıklamada, özel sektöre tevdi edilmesi için hazırlanan haksız ödemeye yapıyor.

DSİ'den çalışan mühendislerin emeklerinin değeri nedir? Çalışanlardan emeklerinin değeri nedir?

MTA çalışanlar, emeği işçilerin sürekli kadroya alınmasını, gözetimdeki arkadaşlarının serbest bırakılmasını, baskıların son bulmasını istiyor.

Jeoloji Müh. Odası Başkanı Alaçam Yenicami halk kış günü açıkta bırakıldı

ANKARA (DEMOKRAT) Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı Mustafa Pelivan, bir açıklama yaparak, Samiye'nin Alaçam Yenicami mahallesindeki emeği halkın kış günü açıkta bırakılmaması için...

Jeoloji Mühendisleri Odası demokratik örgütler üzerindeki baskılara son verilmesini istedi

Ankara, (Politha) — Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu demokratik kuruluşlar ve sendikalar üzerindeki baskıların kaldırılmasını istedi. Ankara'da bir basın açıklaması yapan Oda Yönetim Kurulu, «TÖB - DER ve TÜTEK gibi demokratik kuruluşlar açılmadıkça, yöneticileri serbest bırakılmadıkça» dedi.

Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Demokratik kuruluşlar ve sendikalar üzerindeki baskıların kaldırılmasını istedi. Ankara'da bir basın açıklaması yapan Oda Yönetim Kurulu, «TÖB - DER ve TÜTEK gibi demokratik kuruluşlar açılmadıkça, yöneticileri serbest bırakılmadıkça» dedi.

nüz hasara uğramamış konutların bulunması nedeniyle heyelan jeolojisi çalışmaları ile heyelanın nedenleri belirlenmeli, etkinlik derecesi saptanmalıdır. Heyelan etki alanı bölgelere ayrılmalı ve bunlara göre önlemler bir an önce alınmalıdır.

Tüm bu öneriler doğrultusunda hayat pahalılığının dayanılmaz ölçüde arttığı ve günümüzde, halkımızın karnını doyurmasına bile olanak kalmadığı ve bu konuda hiç bir masraf yapamıyacağından ilgilileri uyarmayı Jeoloji Mühendisleri Odası olarak görev sayıyoruz.

D.) AYAŞ TÜNELİ ÜZERİNE YAPILAN BASIN AÇIKLAMASI

Oda Başkanı Mustafa PEHLİVAN, Devlet eliyle kişileri zengin etmeye yönelik uygulamaların yeraldığı Sincan - Arifiye projesi ve Ayaş tüneline ilişkin oda görüşlerini 13 Mart 1980 tarihinde Cumhuriyet Gazetesine açıkladı.

Açıklama aynen şöyle;

«En pahalı ve otomatik endüstrisi ile ilgili dışa bağımlılığı pekiştiren karayolculuğu yerine, toplu taşımacılık ve ucuz bir ulaşım aracı olan demiryollarının savunulduğu günümüz Türkiye'sinde; hiç bir genel ulaşım planlamasına dayanmayan, büyük finansman ve süreye gerek gösteren Ankara İstanbul çift hatlı yeni demiryolunun inşasına karar verilerek, 1976 yılında işe başlanmıştır.

Ülkenin bugünkü somut ekonomik koşulları ve projenin üst düzeyde teknoloji de gerektirdiği göz önüne alındığında, en erken 2000 lerde biteceği düşünülen bu proje ile halkımıza demiryollarına önem verildiği izlenimi verilmektedir. Aslında uygulanan odurki karayolu ulaşımı özendirilmekte ve ilgili sanayi ile dışa bağımlılık giderek artmaktadır.

Genel bir tahlilde, ulaşım politikası da dışa bağımlı yürüyen Türkiye'de planlamalar içerisinde yer alacak ulaşım sistemi ve ona ilişkin amaç ve hedefler belirlenmediği veya belirlenenlerin uygulanmadığı da son günlerde çarpıcı biçimde gözlenmektedir.

31.5.1976 tarihinde ihalesi yapılan ve 10086 m. uzunlukta bulunan Ayaş tünelinin 3 seneden fazla bir sürede sadece 1/7 sinin

inşa edildiği ve güzergah üzerinde kısa tüneller yanı sıra, toplam uzunluğu 50 km. civarında açılacak olan ve tek tek uzunlukları Ayaş tüneline de fazla olan 3-4 tüneli daha kapsayan bu projenin bitiş için Başbakan tarafından 1988 yılı gösterilmiştir.

Şimdi projenin bitirilmesi için Ayaş tüneli çalışmaları süre açısından örnek alınır ve giderek tünel metrajının uzamasından doğacak güçlükler de hesaba katılırsa, bu ilerleme süresi ile sadece Ayaş tüneline inşası 20 yılı alacaktır. Güzergah üzerinde yukarıda belirttiğimiz daha da uzun olan tünellerin bir kısmının araştırma, bir kısmının proje ve bir kısmının da inşasına yeni başlanılmış durumdadır. Yukarıdaki örnekleme ile bu tünellerin 30 yıl daha süreceğini rahatça söyleyebiliriz.

Burada dışa bağımlılığın ince hesapları gayet güzel gizlenmektedir. Aslında demiryolu taşımacılığının yararlarının yadsınamayacağı ve konu üzerinde de kamuoyu oluşmasının sonucu, otomontaj sanayiinden vazgeçemeyen çevreler, kısa vadeli ve gerçekleştirilecek demiryolu çözümleri yerine gerçekleşmesi çok uzun seneler alacak ve sistem için sermaye ve deneyim birikimi sahibi olacak müteahhitler yetiştirme yolunu tezgahlamakta; işte biz de demiryollarına önem veriyoruz izlenimi yaratmak istemektedirler.

Tüm güzergahın ve tünel için en uygun güzergahın seçimi ve açma tekniklerinin saptanması ancak mühendislik jeolojisi çalışmaları sonucu belirlenir. Bu çalışmalar temelde demiryolu ve tünel projelerinin ekonomik yapılabilirliğinin saptanması yanı sıra maliyetin oluşmasında da doğal etkindir. Tüm ülkelerde ilgili teknik uygulamalar bu yönde geliştirilirken Sincan - Arifiye projesinde gerek bütün güzergahın, gerekse tünellerin saptanmasından önce bu çalışmalar yapılmamıştır. Ancak belirlenen güzergah ve tüneller için gerekli ayrıntılı incelemelerin istemi arkadan getirilmeye çalışılmaktadır.

Genelde demiryolculuk, özelde Arifiye - Sincan çift hatlı demiryolu inşasındaki bu anlayış, Ayaş tüneli yapımına da özel biçimde yansımıştır.

Tünel güzergahının tam seçimi ve açma tekniklerinin belirlenmesi sonucu oluşacak maliyet henüz ortaya çıkmadan ihale edilen

Ayaş tüneline de bu teknik eksiklikler nedeniyle göçüklerin oluşacağı dolğaldır. Nitekim gerek Sinsan girişindeki yarmalarda oluşan kaymalar gerekse yine aynı tarafta tünel içinde meydana gelen göçükler bunu doğrulamaktadır. Burada konunun ilginç yanı müteahhitin teknik yetersizliklerinden oluşan göçük ve kaymaların temizlenmesi, tünel açma işinin gereği gibi kabul edilerek müteahhite ek ödemeler yapılmasıdır.

Tüm yapılan teknik eksiklikler sonucu bitimi sözleşmede 1980 olarak saptanan tünel 1983'e ertelenmiş, ilk keşif bedeli de 800 milyon TL. yerine 1,2 milyar TL. olarak değiştirilmiştir.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, genel ulaşım planlamalarından yoksun, gerekli ön ayrıntılı araştırmaların uygulanmadığı ve bu nedenlerle ne zaman biteceği belli olmayan ve devlet eliyle kişileri zengin etmeye yönelik, ömür boyu glir getirici bu gibi girişimlerin halkımızın çıkarına olmadığını duyuyoruz.»

E.) TUZUN ÖZEL SEKTÖRE DEVİR İŞLEMİNE KARŞI ÇIKILDI

Tuzun özel sektöre devri işlemleri için, çalışmalar yapıldığının basında yayınlanması üzerine, Odamızla birlikte, Kimya Mühendisleri Odası başkanları 25 Mart 1980 tarihinde basına aşağıda şu açıklamayı yaptılar;

«Bilindiği gibi tuz, artık dünyada klasik besin maddesi niteliğini değiştirmiş kimya sanayiinin vazgeçilmez temel ürünü olmuştur. Dünyanın en büyük emperyalist ülkesi olan ABD'de yaklaşık 14.000 kimyevi maddede, tuz türevlerinin kullanıldığı saptanmıştır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde tuzun, sanayinin bir girdisi olarak önem kazanmış olmasına karşın, ülkemizde halkımızın temel bir tüketim maddesidir. Dışa bağımlı çarpık sanayileşmenin sonucu olarak tekeli sermaye, kazancı az, riski çok yatırım alanlarına itibar etmemiş bu tip yatırımları «Devlet sektörü» ne yaptırmıştır. Tuз üretiminde de farklı bir durum yoktur. Ham tuzun tümüne yakın bir bölümünü üreten TEKEL, 15-20 kr/kg. gibi düşük bir fiyatla tuzu özel kuruluşlara, tüccarlara, tefecilere ve aracılara devretmekte, bu kişi ve kuruluşlar tuzu bir iki basit yıkama işlemi yaptıktan sonra 40-

50 kat fazla bir fiyatla halkımıza ulaştırmaktadırlar. Ayrıca kâr hirsından başka birşey düşünmeyen bu aracı tefeci takımı, tuz arıtma işlemini iyi yapmadığından halkımızın sağlığı ciddi şekilde tehdit edilmektedir.

Türkiye, potansiyel olarak büyük tuz kaynaklarına ve rezervine sahip bulunmaktadır. Türkiye'nin tuz ithal etme durumuna getirilmesi çarpık ve dışa bağımlı sanayileşmenin dengesiz üretim tüketim ilişkisi ile ilgilidir. 1980 yılı içinde programda yer alan tuz üretimi 1 milyon 200 bin tondur. Tuzlalardaki tuz üretiminin Osmanlı İmparatorluğu döneminden kalma ilkel yöntemlerle yapıldığı düşünülürse bu sene programlanan üretime ulaşılamıyacağı görülmektedir. Böylece de «Tekel gerekli üretimi yapamıyor» izlenimi yaratılmaya çalışılıyor.

Mevcut sosyo ekonomik yapı içerisinde sorunun köklü çözülmeyeceğini bilerek önerilerimizi yineliyoruz.

1 — 3078 sayılı yasa günün koşullarına göre değiştirilerek, tuzun yalnız üretimi değil dağıtım ve denetimi TEKEL'e bırakılmalıdır.

2 — Ülkemizdeki tuz kaynaklarının dağılımına göre, yurt içi dağıtım gerçeği olarak düzenlenmeli, her ilin en yakın tuzladan tuz alması sağlanmalıdır. Bu önlem sayesinde hem ulaşım giderleri asgariye indirilmiş hemde tüketicinin tuz ihtiyacının karşılanmasında ki pürüzler ortadan kaldırılmış olacaktır.

3 — Tuz, TEKEL tarafından doğrudan tüketiciye ulaştırılmalıdır. Bu önlemlerle bir avuç vurguncu, aracı ve stokçunun haksız kârları bir anlamda sınırlandırılacaktır.

4 — Tuz üretiminin arttırılması için çağdaş teknoloji uygulanmalı, rafine tuz tesislerinin yerli teknoloji ve işgücü ile kurulmaları gerçekleştirilmelidir.

5 — Tuz yan ürünleri sanayiinin kurulması gerçekleştirilmeli, bu alanda olsun dışa bağımlılıktan kurtulunmalıdır.

Hayat pahalılığının dayanılmaz boyutlara ulaştığı günümüzde emekçi halkımızın sofrasındaki tuza bile göz dikilmektedir. Artık bu koşullarda hiçbir fedakarlıkta bulunulamayacağı açıktır. Tüm bu öneriler ışığında gerçek çözümün dışa bağımlılık zincirinin kırıldığı,

tüm kaynakların emekçi halkın ve ülke yararına kullandığı, tüketimin merkezi bir planlama ile ihtiyaçlara göre yönlendirildiği bir sosyo-ekonomik yapıda gerçekleştirilebileceğini bir kere daha vurgulamayı ve kamuoyuna duyurmayı görev biliyoruz.»

F.) AYVAZHACI KÖYÜ HEYELANI ÜZERİNE YAPILAN BASIN AÇIKLAMASI

Gelişmiş ülkelerde çağdaş tekniklerle, halkının can ve mal güvenliğinin korunmasını göz önünde tutarak, uzun soluklu yerleşim planlamalarını hayata geçirirken, ülkemiz her yıl doğal afetler nedeniyle büyük boyutlara varan can ve mal kaybına uğramaktadır. Bu can ve mal kayıpları doğal afetlerin niteliğinden değil, çarpık bir biçimde yerleşmiş olan yerleşim politikalarından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle zemin koşullarının elverişli olmadığı sorunlu alanların ivedi olarak saptanması gerekmektedir. Oysa Ülkemizde sorunları ortaya koyucu jeolojik araştırmaların yapılmadığı, yapılanların ise özellikle kırsal alanlarda yaşayan yöre halkının başvuruları ile incelendiği, kısıtlı ölçüde yapılabilen bu çalışmaların ışığında belirlenen sorunlara ise hiç bir önlem getirilmediği bir gerçektir. Bu anayışlarla halkımız adeta kaderleri ile baş başa bırakılmaktadır.

Halkımızın çıkarları ile taban tabana zıt bu anlayışların somut bir örneğinin Kayseri ilinin Develi ilçesine bağlı Ayvazhacı Köyü heyelanı oluşturmıştır.

Yetkililer heyelandan sonra, yöre halkının şimdiye kadar hiç bir müracaatta bulunmadığını, bu yüzden bu zamana kadar yörede bir araştırma yapılmadığını belirtmişlerdi. Oysa gereken odur ki, burada yerleşim alanı seçilmezden önce araştırmalar yapılmalı idi. Bu anlamda gerekli ve yeterli araştırmalar yapılsa idi, elbetteki Ayvazhacı Köyü halkı gözyaşına ve yasa boğulmayacaktı. İşte bu açıdan ilgilileri, doğal afetlere karşı alınacak önlemlerin halkımıza gözyaşı döktürmeden önce alınması gerekliliği doğrutasında uyarıyoruz.

Bunların ışığında yöre halkına yeni bir yerleşim alanı seçilmeli ve konut sağlanmalıdır.

Ülke genelindeki önerilerimiz şunlardır :

1 — Düzenli bir kentleşme için planlamalar yapılmalı ve sağlıklı bir yerleşim politikası çizilerek halkımızın can ve mal güvenliğini koruyucu yerleşim alanları seçilmeli ve halkımızın konut sorununa bu çerçevede çözüm bulunmalıdır.

2 — Elverişsiz zemin koşullarının olduğu alanlarda, özellikle kaymaya uygun bir jeolojik yapıya sahip meyilli araziler üzerinde kuumuş olan yerleşim merkezlerinin bulunduğu yerlerde, sorunları çözümleri ile birlikte ortaya koyan mühendislik jeolojisi hizmetlerinin yapılmasına özen gösterilmelidir.

3 — Şimdiye kadar yapılan çalışmalar yeniden gözden geçirilmeli, alınması gerekli önlemler önceden alınmalıdır.

4 — Bu hizmetlerin halkımıza götürülebilmesi için Belediyeerde Jeoloji Mühendisleri çalıştırılmalıdır.

Tüm bu öneriler doğrultusunda ilgilileri uyarmayı Jeoloji Mühendisleri Odası olarak görev sayıyoruz.

G) 2172 SAYILI YASA İLE İLGİLİ GELİŞMELER

Ecevit Hükümeti döneminde, enerji hammadde sorununa çözüm getireceği beklentisiyle, Linyit kaynaklarının büyük bir kısmının, demir-çelik üretiminin gereksinim duyduğu demir cevherini temin etmek, görece de olsa döviz sorununa çözüm bulabilmek beklentileriyle Bor yataklarının işletme hakkının özel sektörden alınarak, devlet kesimine verilmesi ile ilgili kararnamenin Demirel hükümeti döneminde iptal edilmesi yönündeki çalışmaların hız kazanması üzerine, bu konu ile ilgili gelişmeler büyük bir duyarlılıkla izlenerek, bu konuda ki görüşlerimiz çeşitli basın açıklamaları yoluyla üyelerimize ve kamuoyuna iletmeye çalışılmıştır.

Bu konudaki gelişmeler şöyle sıralanabilir. Hatırlanacağı gibi, Ecevit hükümeti döneminde 2172 Sayılı yasa'nın 1. Maddesine dayanılarak bir bölgede Bor tuzlarının, onbir bölgede maden kömürü ve asfaltitlerin, dokuz bölgede demirlerin devletçe aranması ve işletilmesi için 31.10.1980 tarih ve 7/16681, 7/16682, 7/16699 sayılı ve 28.11.1978 tarih ve 7/16826 sayılı Bakanlar Kurulu kararnamele-

ri çıkarılmıştır. Ayrıca o dönemlerde 2172 sayılı yasa uyarınca yapılacak saptama ve değer takdiri işlerini yürütmek üzere, kurulan takdir komisyonlarının çalışmaları Aralık 1978'den, Ekim 1979'a kadar sürmüştür.

14 Ekim 1979 seçimlerinden sonra, Demirel hükümetinin işbaşına gelmesiyle, durumun artık değiştiği gözlenmektedir. 2172 sayılı yasa geçerince yapılmakta olan işlemler, 19.11.1979 tarihli Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı genelgesi, daha sonra da 10.1.1980 tarih ve 8/58 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile durdurulmuştur. Sıra aynı yasaya göre devralma işlemleri tamamlanarak devletçe işletilmeye başlanan madenlerin işletme hakkının, yeniden özel kesime verilmesi için mevcut kararnameyi iptal ettirmenin yasal gereklerini yerine getirebilme çalışmaları başlamıştır.

Bu yasanın çıkmasından hoşnut olmayan bazı çevreler ise Anayasa Mahkemesine başvurmuşlardı. Anayasa Mahkemesi ise bu yasanın kaldırılmasına ilişkin başvuruyu usul ve öz yönünden kabul etmediğini 15.1.1980 tarihinde açıklamıştı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kıratlıoğlu, Bakanlığının 1980 bütçesi üzerinde konuşmasında «...Madenlerin devlet eliyle işletilmesine ilişkin yasanın değiştirilmesi için seçenekler arıyoruz. Bu clanağı bulduğumuz zaman madenleri özel sektöre bırakacağımızdan hiçkimsenin şüphesi olmasın...» demesi üzerine üst örgütümüz TMMOB kanalıyla görüşlerimiz basın açıklaması ile üyelerimize ve kamuoyuna açıklandı. «Jeoloji Haberler» 5. Sayısında açıklanan görüşlerimizde özetle «...Tüm olumsuzluklarına karşın halkımıza kısmi ve görelî yararlar sağlayan, doğal kaynaklarımız üzerindeki talan ve vurgunu görelî olarak engelleyen 2172 sayılı yasanın yerli ve yabancı tekeler lehine değiştirilmesine ve halkımızın malı olan madenlerimizin yeniden maden patronlarına devredilmesine karşın çıktığımız belirtilmiştir....»

9 Haziran da alınan 8/932 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, devletleştirilmiş olan madenlerin tekrar eski hak sahiplerine iadesi kararlaştırılmış, ancak yaaslara aykırı olması nedeniyle farklı gerek-

çelerle TMMOB ve Maden İş kolundaki sendikalar tarafından da-
nıştaya dava açılmıştır. Danıştay yapılan itirazları haklı bularak yü-
rütmeyi durdurma kararı almış, hükümet'te bu karara uymak zorun-
da kalmıştır. Bu konudaki duyarlılığımızı, 19 Haziran'da bir basın
açıklaması yaparak, ayrıca danıştayın yürütmeyi durdurma kararı
vermesi üzerinden görüşlerimizi «Jeoloji Haberler» 7. Sayısında
kamucuyuna ve üyelerimize duyurmaya çalıştık.

...Maden sahipleri işin peşini bırakmamış, sürekli olarak hükü-
metlerden bir yasal dayanak bulmasını ve madenlerin işletme hak-
kının tekrar kendilerine verilmesini istemeyi sürdürmüşlerdir. 1980
yılı boyunca...

H) KOMİSYON ÇALIŞMALARI

Mesleğimiz ilgi alanlarını belirlemek ve bu alanlardaki yetki ve
sorumluluklarımızı ortaya koymak, bu konudaki eksiklikleri belirle-
yerek öneriler geliştirmek, böylece üyelere kolektif çalışma anlayı-
şını kazandırmak amacıyla, Bilimsel ve Teknik Kurul üyelerinin yü-
rütümünde ve sorumluluğunda, komisyonlar oluşturulması karar-
laştırılmıştır. Bu amaçla; Maden, Kömür, Petrol, Boraks, Deniz, Mü-
hendislik, Yeraltı Suları, Doğal Afetler, Kentleşme, Çevre Jeolojisi,
Mesleki Denetim, Jeoloji Eğitimi, Yayın Komisyonları kurulmuştur.

Dönem başında komisyonlar ilgili yasa ve yönetmelikleri de in-
celiyerek, kendilerine ulaştırılan ana çatı altında çalışmalarına baş-
lamalarına karşın, daha sonra komisyon üyelerinin yaz aylarında
araziye gitmeleri, ayrıca bilinen gelişmeler nedeniyle istenen düzey-
de verimli olamamışlardır.

Çalışma dönemi içinde Yönetim Kuruluna bağlı olarak oluştu-
rulan bir komisyon «**Maden Araştırmalarında Jeoloji Mühendisleri-
nin Yeri**» konulu bir çalışmayı somutlaştırarak, Yönetim Kuruluna
iletmişlerdir. Yönetim Kurulu bu çalışmayı MGK'yi İhtisas Daire Baş-
kanlığında oluşturulan komisyona ileterek, bu konudaki görüşlerini
ayrıntılı bir şekilde sunmuştur. Somutlaşan komisyon ürününü ça-
lışma raporunda yer almasını yararlı gördük.

«MADEN ARAŞTIRMALARINDA JEOLOJİ MÜHENDİSLERİNİN YERİ»

Ülke kalkınmasında oynadığı rol gitikçe artan Madencilik Sektörünün sorunlarına kalıcı önlemler getirebilmek için konuya ilişkin mevcut yasaların ülke ekonomisine daha yararlı olma açısından ele alınarak yeniden düzenlenmesi gereği yadsınamaz bir gerçektir.

Ülke madenciliğinin yasal düzenlemelerle daha elverişli duruma getirilmesinde önemle ele alınması gereken konulardan biri de Jeolojî Mühendisliği görevlerinin açık bir biçimde saptanarak yasalarda yer almasıdır.

Ekonominin temelini oluşturan madenlerin jeolojik olaylar sonucu oluştuğu bilimsel gerçeği gözönüne alındığında, bunların bulunup değerlendirilmeleri ancak Jeolojî Mühendisliği mesleğinin uygulamadaki kendine özgü yöntemleriyle olanaklıdır.

Yüzeyde mostra veren cevherlerin «bulunmuş maden» haline getirilmesi için jeolojik çalışmalar yapılır ve ancak bu çalışmalar sonunda cevherin yayılımı, kalınlığı, nitel ve nicel özellikleri saptanır.

Yüzeyde görülmeyen (mostra vermeyen) cevherlerin, önce varlığının ortaya konulması ve sonra «bulunmuş maden» haline getirilmesi ayrıntılı jeolojik çalışmaları gerektirir.

Asırlardan beri çeşitli uygarlıkların yaşadığı ve gereksinmelerini yüzeydeki cevherlerden karşıladığı ülkemizde, mostra madenciliği devri genel olarak kapanmıştır denilebilir.

Yeraltındaki cevherlerin saptanması, öncelikle en ucuz ve kılavuz yöntem olan yüzey jeolojisi çalışmalarıyla başlar ve cevherleşmeye ilişkin jeolojik oluşumların aydınlatılmasıyla sonuçlanır.

Bugün dünyada, çağdaş maden jeolojisi araştırmaları birbirini izleyen ve tamamlayan bir kaç aşamadan yapılır. Ancak bu belli aşamalardan sonra cevher teknik, teknolojik ve ekonomik açıdan işletilebilirlik niteliği kazanır.

Bir cevherin aranması, cevherin arandığı bölgenin jeolojik haritasının yapılmasıyla başlar. Önce küçük (1/100.000, 1/25.000) öl-

çekli, daha sonra büyük (1/10.000, 1/5.000 ve 1/2.000) ölçekli jeoloji haritaları yapılır. Küçük ölçekli jeoloji haritaları yardımı ile cevher aranması gerekli yerler belirlenir. Büyük ölçekli jeoloji haritaları ile de, cevherin bulunduğu kısım saptanarak cevherin yeraltındaki devamlılığını tahkik üzere sondaj, galeri, kuyu ve yarma yerleri verilir.

Yüzey jeolojisi çalışma sonuçlarıyla birlikte, sondaj, galeri, yarma ve kuyulardan elde edilen jeolojik bilgiler, cevherin yer altındaki uzanımı, geometrisi ve niteliği jeolojik kesitler halinde ortaya konulur, rezervi saptanır ve olasılı bir işletme çalışmasına temel veriler hazırlanır.

Cevher, bu çalışmalar sonucu hazırlanan bir jeoloji raporu ile «bulunmuş maden» haline getirilir. Bu aşamadan sonra «bulunmuş maden»in ekonomik işletilebilirliğinin hesaplanması, fizibilite raporunun hazırlanması ve bundan sonra da işletilmesi gerçekleştirilir.

Cevherin «bulunmuş maden» haline getirilmesi aşamasında, kimyasal tahlillerin yapılması dışındaki tüm çalışmalar Jeoloji Mühendisleri tarafından gerçekleştirilir ve ilgili raporların tümü Jeoloji Mühendisleri tarafından hazırlanır. Zaten, maden jeolojisine ilişkin hizmetlere ülkemizde o kadar gereksinme duyulmuştur ki, bu konuda yasal düzenlemeler bulunmamasına karşın, devletçe madencilik sektöründe görevlendirilmiş bulunan MTA, TKİ, Etibank, KBİ, TDCİ, Sümerbank gibi kuruluşların maden etüd ve araştırmaları ile ilgili bölümlerinde tümüyle Jeoloji Mühendisleri çalıştırmaktadır.

Bu gereksinme ve parçel olarak Jeoloji Mühendisi yetiştiren fakülteler büyük bir hızla geliştirilmiş, madencilik alanının gerektirdiği jeoloji hizmetlerini uygulayacak nitelik ve nicelikte jeoloji mühendisi yetiştirmiştir.

Jeoloji Mühendisliği eğitim ülkemizde ilk defa 1959 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesinin Maden İşletme ve Metalurji Bölümleri yanısıra Jeoloji Mühendisliği Bölümünün kurulmasıyla başlamıştır. Bugün Jeoloji Mühendisliği eğitimi yapılan üni-

versiteler şunlardır :

- 1 — İstanbul Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 2 — Orta Doğu Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 3 — Karadeniz Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 4 — İstanbul Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 5 — Hacettepe Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 6 — Ege Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 7 — Selçuk Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 8 — Ankara Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 9 — Fırat Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,
- 10 — Çukurova Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği,

Ülkemizde bugüne kadar mevcut Jeoloji Mühendisi sayısı 2000'e ulaşmıştır.

Ülkemizde madencilik sektöründe arama, değerlendirme ve «bulunmuş maden» haline getirmede izlenen yöntemler, kamu sektörü dışında çağdaş jeoloji hizmetleri uygulamalarından yoksun olarak yürütülmeye çalışılmaktadır.

Ülkemizde varlığı bugüne kadar devlet kuruluşları ve Üniversitelerce otaya konan doğal kaynaklarımızın, «bulunmuş maden» haline getirilerek, ülke ekonomisinin hizmetine sunulmayışının başlıca nedeni, ileri düzeyde maden arama bilim ve tekniğinin uygulanmasını sağlayıcı yasal düzenlemelerin olmayışı veya eksik bulunuşu ya da çeşitli tarihlerde yapılan yasal düzenlemelerde bir önceki ile çelişkili hükümler bulunmasıdır. Gerçekte, ülkemizde madenin varlığı, bunu ortaya çıkaracak nitel ve nicel bakımdan teknik güç ve bunların kaynağı üniversiteler, uzun yıllardır maden arayıcılığında deneyim kazanmış devlet kuruluşları bulunmaktadır. Buna karşılık, bu güçleri planlı ve programlı bir şekilde bir araya getirerek madenlerin araştırılması, etüt ve aramalarının yapılarak «bulunmuş maden» haline getirilmesi ve işletme aşamasında da gerekli jeoloji hizmetlerinin yapılmasına ait yasal düzenlemeler bulunmamaktadır.

Halen yürürlükte bulunan yasanın uygulanması ile, bu güne kadar görüldüğü üzere, arayıcı ünvanını taşıyan maden girişimci-

leri, gelecekte kurulacak işletmenin dayanacağı teknik bilgiyi toplamaya, cevher yatağının ekonomisini doğrudan etkileyecek jeolojik özellikleri öğrenmeye çalışacak yerde, günlük kazanç peşinde koşarak kolay cevheri, çıkartmak yolunu seçmektedirler.

Yeraltı kaynakları ender bulunan, alındıktan sonra yerine konulması olanaklı olmayan, bu nednele de diğer üretim biçimlerine göre özel bir değeri olan kaynaklardır.

Ülkemizde arama ruhsatı için başvuruda bulunanların çoğunun konunun gerektirdiği eğitimden geçmemiş kişiler olduğu Maden Dairesindeki kayıtlardan anlaşılmaktadır. Raslantı sonucu bulunan cevher yataklarının işletme aşamasından önce «bulunmuş maden» durumuna getirilmseinde gerekli olan bilimsel teknik jeolojik çalışmaları, aramalarla ilgili yasa zorunluluk olmaması nedeniyle yapmamaktadırlar. Böylece yeraltında devamı bulunan cevherin ekonomik olarak tam çıkarılmaması kaynaklarımızın büyük ölçüde israfına yolaçmaktadır.

Maden yataklarımızın araştırılmasından üretime kadarki süreçte büyük bir finansman kaynağına gereksinme duyulduğu bilinen bir gerçek iken, en ucuz yöntemlerle cevherin tümünün ortaya çıkarılmasını sağlayacak jeoloji hizmetlerini uygulayan Jeoloji Mühendislerinin bu çalışmalarla ilgili yasalarda yer almaması ülke çıkarlarına ters düşen bir olgudur.

Bugüne kadar jeoloji hizmetlerine yer vermeyen yasal düzenlemelere göre yapılan araştırmaların ekonomiye katkı koyucu sonuçlar vermediği aşağıda vereceğimiz istatistikî bilgilerle de doğrulanmaktadır.

Maden Dairesinde kayıtlı arama ruhsatlı sahaların adedi 2500 civarında olup işletme hakkı talepli sahaların toplamı 7000 civarındadır. Ancak işletme hakkı talep aşamasında 6000 saha hükümden düşerek tekrar o sahalar aramaya açık duruma getirilmiştir. Bu durum göstermektedir ki, arama aşamasında, günün tekniği ile bağdaşır ne bir jeolojik inceleme ne de bir değerlendirme yapılmıştır. Sonuçta işletilebilir madenler gerekli biçimde «bulunmuş maden»

duumuna getirilememiş ve kaynak israfına yol açmıştır.

Ayrıca, bu sahalar için kesin jeoloji bilgileri elde edilemediğinden yeniden aramaya açılarak ülkemiz için zaman ve kaynak israfına neden olacaktır.

Madenlerin aranıp bulunması, teknik ve ekonomik olarak işletilmesi madenin içinde bulunduğu yer kabuğunun iyi tanınması ile olanaklıdır. Yerkabuğunu inceleyen bilim jeoloji olduğuna göre, maden araştırmalarına ilişkin yasal düzenlemede Jeoloji Mühendislerine yer verilmemiş olması büyük bir çelişki oluşturmaktadır.

Ülke ekonomisinin gereksinime duyduğu madenler ülkemizde jeolojik olarak var iken jeoloji hizmetlerine gereken önemin verilmemesi sonucu, bu madenlerin sanayi için zorunlu olanları döviz ödenerek dışarıdan ithal edilmektedir.

Ödümüz tarafından ülke madenciliğinin çeşitli konularında çalışmalar yapılmış olup madenciliğimizin en iyi biçimde değerlendirilmesi için diğer teknik konular yanı sıra Jeoloji hizmetlerinin de yasaların ilgili bölümlerinde yer alması gerekliliği sonucuna varılmıştır.

Konu ile ilgili önerilerimiz şunlardır :

1— ARAMA ve İŞLETME YAPILMAYACAK YERLER HAKKINDA :

Maden havzaları ile arama ve işletme hakkı verildikten ya da «bulunmuş maden» sayıldıktan sonra belediye imar sınırları içine alınan maden sahaları, belediyelerce saptanacak olan **Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendisinin yerleşim yerine zarar vermeyeceğine ilişkin** vereceği bir rapora dayanarak, izin verilmesinin yasal düzenlemelerde yer almasının sağlanması,

2 — ARAMA RUHSATNAMESİNİN ŞUMULÜ HAKKINDA :

Arama sırasında arama hakkına konu teşkil eden madenle karışım olarak görülen ya da jeolojik oluşumu bu madenle birlikte işletilmesini zorunlu kılan madenler olursa, arama hakkı sahibi tarafından **Jeoloji Yüksek Mühendisi ya da Jeoloji Mühendiscince hazırlanan** gerekli teknik bilgi idareye bildirilmek ve keyfiyet saptanmak

ve yasal sakınca bulunmamak koşulu ile bu madenlerin de arama ruhsatnamesinin kapsamına girdiği ve ruhsatnamesi yazılmasının sağlanması,

3 — ARAMA YAPILMASI SINIRLI OLAN YERLER HAKKINDA :

Arama işleminin bu mahallere ve tesislere zarar vermemesi için arazinin jeolojik yapısı gözönünde bulundurularak arama yapılamıyacak yatay ve düşey sınırlar ve uygulanması gerekli hususlar bu mahalle ya da tesislerle ilgili makamların **Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendisinin hazırlayacağı rapora dayanan görüşüde** alınmak suretiyle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca tespit ve arayıcıya bildirilmesinin sağlanması,

4 — KEŞİF VE TAHKİKATIN YAPILMASI HAKKINDA :

Mahallindeki keşif ve araştırmayı yapacak heyet sahanın bağlı bulunduğu valiliğin il maden irtibat memuru yada Maden Yüksek Mühendisi veya Maden Mühendisi veya **Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendisi** ile sahaya yakın köylerden birisinin muhtarı veya ihtiyar meclisi üyesinden başka seçeceği il tapu yada il fen memuru veya il orman örgütüne mahsup bir teknik elemandan oluşturulmasının sağlanması,

5 — ARAMA SAHASINDAKİ FENNİ NEZARET HAKKINDA :

Maden arama faaliyetinin **Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendisinin direktifi altında yapılması ;**

Arama ruhsatnamesinin sahibi arama faaliyetine başlamadan önce **Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendisinin** isim ve ikametgahını Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bildirmeye ve bu kişinin görevi kabul ettiğine ilişkin noterden onaylı bir belgeyi vermeye zorunlu olması ;

Fenni direktif sağlanmaksızın arama yapıldığı takdirde faaliyetin durdurulması, fenni nezaretçisiz yapılan bir aramadan elde edilen cevherin imrarı, fenni nezaretçinin atanmış olması, fenni nezaretçisi bulunmayan bir arama ruhsatnamesine dayanılarak yapılan işletme hakkı isteminin kabul edilmemesinin sağlanması,

6 — YILLIK RAPOR HAKKINDA :

Arayıcının arama süresinin ilk yılı içinde yaptığı arama işlerini

ve bu konudaki masraflarını gösteren bir **yıllık raporun Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendisine hazırlattırılmamasının sağlanması,**

7 — ARAMA İŞLETME HALİNE İFRAĞ EDİLEMEYECEĞİ HAKKINDA :

Arama işleri cevher yatağının tanınması ve rezervin saptanması amacını aşmamalıdır. Bunun için sahadaki cevher mostralarının aranması işlemleri sırasında, işin gerektirdiği teknik yönden nezaret sorumlu **Jeoloji Yüksek Mühendisi ya da Jeoloji Mühendisi ve Maden Yüksek Mühendisi veya Maden Mühendislerinden** oluşan bir heyet olmaksızın sökülüp alınması, yer üstündeki döküntü ve serpintilerin toplanması ve arama amacı ile açılan galeri ya da yarmalarda bulunan cevherlerin yerlerinden alınmamasının sağlanması,

8 — İŞLETME TALEBİNİN ŞEKİL ve USULU, MÜRACAAT HAKKINDA :

Olumlu sonuca ulaşmış aramalar ve bu aramalar ile açılmış ocakların yerlerinin kolayca bulunması hakkında bilgi veren **Jeoloji Yüksek Mühendisi ya da Jeoloji Mühendisi tarafından düzenlenecek bir beyanname** ile bunların yerleri işaret edilmiş, saha sınır krokisi aynı dilekçe ile bildirilmesinin sağlanması,

9 — İŞLETME TALEBİNDE VERİLECEK VESİKALAR HAKKINDA :

İşletmeye uygun maden varlığının saptanması durumunda bir yıllık süre içinde;

Cevher alanının haritası, ocakların son durumunu gösteren plan kesit, projeksiyonlar ve maden işletme projesinin yanında, **Jeoloji Yüksek Mühendisi ya da Jeoloji Mühendisi tarafından hazırlanan Jeoloji raporunda** istenmesinin sağlanması,

10 — HARİTALARLA FEN RAPORUNUN YERİNDE KONTROLÜ HAKKINDA :

Süresi içinde verilmiş olan belgelerin yerinde incelenmesi ve denetlenmesinin, **Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendisi ile Maden Yüksek Mühendisi veya Maden Mühendislerinden** oluşturulan bir kurula yaptırılmasının sağlanması,

11 — İŞLETMEDE FENNİ NEZARET HAKKINDA :

İşletme ruhsatnameli ya da imtiyazlı sahalardaki işletmeye ilişkin Maden Mühendislerince yapılan nezaret çalışmalarının yanında, jeolojik çalışmaların düzenlenmesi ve yürütülmesi işlerinde de en az bir **Jeoloji Yüksek Mühendisi ya da Jeoloji Mühendisinin** çalıştırılmasının sağlanması,

12 — İŞLETME HAKKININ SONA ERMESİ HAKKINDA :

Madenin tükendiğinin **Maden Yüksek Mühendisi veya Maden Mühendisleri ile Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendislerinin** birlikte yapacakları çalışmalar sonucu hazırlayacakları raporun sonucuna göre saptanmasının sağlanması,

13 — İŞLETME HAKKININ TERKİ HAKKINDA :

İşletme ruhsatnamesi ya da işletme imtiyazı sahasında madenin tükendiği ya da işletilmesi ekonomik olarak ortadan kalktığı için **Maden Yüksek Mühendisi veya Maden Mühendisleri ile Jeoloji Yüksek Mühendisi veya Jeoloji Mühendisleri** tarafından birlikte hazırlanacak gerekli rapor ve fenni belgelerle yapılmasının sağlanması,

14 — ARAMA ve İŞLETME İLE İLGİLİ TETKİK VE TAHKİK MASRAFLARI HAKKINDA :

Bu işler için görevlendirilecek mühendis ve teknik elemanların yollukları ile hizmetlerinin gerektirdiği diğer masrafların bu paradan ödenmesinin sağlanmasının yasal düzenlemelerde yer almasını bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

MÜTEAHHİTLİK KARNESİ VE İMZA YETKİSİ

Bu çalışma döneminde Müteahhitlik karnesi ile, Yapı Tesis ve Onarım işlerinde imza yetkisinin alınma doğrultusunda, geçmiş dönemlerde başlatılan çalışmaların sürdürülebilmesi ve sonuçlandırılması amacıyla, Bilimsel Teknik Kurul'a bağlı mesleki denetim komisyonu yoğun çaba harcamıştır. Komisyon üyelerinin bu dönem içindeki özverili çalışmaları ve oluşturdukları ilişkiler sonucu, Bayındırlık Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Başkanlığınca, yayınlanan «Yapı Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği»nde deği-

şiklik yapılarak Jeoloji Mühendislerine de müteahhitlik karnesi alma hakkı verilmiştir. Böylece bu konuda ilk adım atılmıştır. Çalışma dönem sonuna gelindiğinde bu konudaki çalışmalar sürmekte idi.

1980 yılında yayınlanan «Yapı Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği»nde değiştirilen madde aynen şöyle ;

III — TEKNİK ÖĞRENİM YAPANLAR İÇİN

A) Öğrenim bitirme tarihlerine göre,

1) «(.....)

2) «(.....)

3) «(.....),

Yukarda sayılı bulunanların dışında Jeoloji, Kimya, Fen Tatbiya, Fen Tatbikat Okulu Mezunlarının daha önceki hakları geçerlidir.»

Komisyan ayrıca, yapı tesis ve onarım işlerinde imza yetkisinin alınması için geçmişte yapılan çalışmalarını gözden geçirmiş bakanlık nezdinde girişimlerde bulunulmuştur. Bakanlığa ulaştırılmak üzere, gerekçeli bir yönetmelik hazırlanması kararlaştırılarak, bu konudaki çalışmalara hız verilmiştir. Veri toplama çalışmaları tamamlanmıştır. Dönem sonuna gelindiğinde komisyon yönetmelik üzerindeki çalışmaları sürdürmekte idi.

i) DİĞERLERİ

■ 8.5.1980 günü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının «Yabancı şirketlerin çıkaracakları petrol, tahmin ediyorum tüm ülkenin petrol ihtiyacını karşılayacak miktarda olacaktır.» sözlerinin basında çıkması üzerine odamız 9.5.1980 tarihinde bir basın açıklaması yaparak bu konuda ki görüşlerini kamuoyuna ulaştırmaya çalıştı. «Jeoloji Haberler» 5. sayısında yer alan basın açıklamasında, özetle petrol konusundaki gerçekler dile getirilmiş, petrol sorununun aşılması için yapılması gereken aşağıdaki önlemler bir kez daha ilgililere sunulmuştur.

— Uluslararası Enerji Ajansın'dan çıkılmalıdır.

— Enerji kaynağı seçiminde öz kaynaklara pratikte öncelik verilmelidir. Bu konudaki uygulama bir an önce gerçekleştirilmelidir.

— Petrol konusunda olan bütün faaliyetler TPAO'ya devredilmelidir. Elde gerekli bilgi ve teknik eleman mevcuttur. Bu teknik

elemanların sendikal hakları IMF doğrultusunda yönlendirilmemelidir.

— Beyin göçü önlenmelidir.

— Türkiye'nin çökel havzaları, ortamlarının jeolojik evrimi, tektonik evrimi yapısal analizleri yapılmadan kesinlikle arama kuyularının sayısını artırıcı çaba sarfedilmemelidir.

— Petrol endüstrisinin temel girdileri yurt içinden sağlanmalıdır.

— Empeyalizme bağımlılığı artırıcı derin sondajlara ve denizlerde petrol aramalarına, elde bulunan ve ümitli sahalarda araştırma ve arama yapılmadan girişilmemelidir.

— Uzun dönemli öz kaynaklaımıza ilişkin plan ve programlar hazırlanmalı ve hayata geçirilmelidir.

— Özel sektöre petrol konusunda verilmiş olan ruhsatlar iptal edilmelidir.

■ Birincisi Aralık 1978 tarihinde yapılan «Bilimsel ve Teknik Sondaj Kongresi»nin ikincisinin Aralık 1981 tarihinde yapılabilmesi için Maden Mühendisleri Odasının girişimi odamızca olumlu karşılanarak, adı geçen kongreye en geniş biçimde katkı koymayı kararlaştırmıştır.

■ 1981 yılının Atatürk'ün doğumunun 100'üncü yılı olması nedeniyle, TMMOB «Cumhuriyetten Günümüze Teknik» adlı bir kongreye ile konuya ilişkin olarak bir serginin Ekim ayı içinde düzenlenmesini kararlaştırmıştır.

Madencilik, Enerji, Ulaşım, Konut, Tarım, Ormancılık Turizm, Kentleşme, Sanayi konularında gelişmelerin tartışılacağı kongrede odamız uzmanlık alanına giren konulardaki görüşlerini en geniş biçimde sunmaya çalışacaktır.

■ 1979 - 1980 çalışma döneminde Bilimsel ve Teknik Kurula bağlı olarak çalışmalarını sürdüren Petrol Komisyonu, tamamlamış olduğu raporunu Yönetim Kuruluna vermiştir. Odamız bilgi birikimine katkısı yanısıra özellikle ülkemiz somut koşullarından son derece önemli bir yeri olan raporun kitap haline getirilme çalışmaları sürdürülmüştür.

■ Ayrıca bu çalışma döneminde, geçmişte hazırlanan başta yeraltı suları olmak üzere bazı tüzük ve yönetmelikler üzerindeki çalışmalar sürdürülmüştür.

3.3. EKONOMİK VE DEMOKRATİK HAKLARIMIZA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Bu bölümdeki çalışmalarımız, dönem başında belirlediğimiz program çerçevesinde yürütülerek, üyelerimizin güncel ekonomik ve demokratik istemleri gözönüne alınmış, bu konuda bir dizi çalışma hayata geçirilmiştir.

Dönem boyunca yapılan çalışmalardan kısaca bahsetmek gerekirse ;

Kamu kesiminde çalışan odamız üyelerinin hemen hemen yarısına yakınının çalıştığı MTA Enstitüsünde geçtiğimiz dönemde, üyelerimizin aktif katılımıyla oldukça kapsamlı çalışmalar yapılmıştır. Bilhassa, yan ödemeler konusu başta olmak üzere, ekonomik ve demokratik haklara ilişkin çeşitli konularda belirlenen görüşlerimiz basın açıklamaları ve bu çalışma döneminde yayınlıyabildiğimiz «Jeoji Haberler»'in çeşitli sayılarıyla üyelerimize ve kamuoyuna iletmeye çalışılmıştır.

1980 yılı yan ödemeler kararnameyi yaklaşık 4 ay gecikmeli olarak 18.6.1980 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra, Ankara'daki ilgili kuruluşlardaki, işyeri üye temsilcileri ile söyleşiler düzenlenerek, genelde yan ödeme kararnameyi ve özü tartışılmış, yürürlüğe giren yan ödemeler kararnameyi'nin uygulanmasında doğabilecek aksaklıklar üzerinde durulmuş, uygulamadan doğabilecek aksaklıkların asgari'ye indirilmesi için ilgili kamu kuruluşlarının yöneticileriyle görüşülmesi benimsenmiştir.

Çeşitli kamu kuruluşlarında çalışan üyelerimizin, kendileri hakkında soruşturma olmamasına karşın, görev yaptıkları yerden, görevden alınarak sürülmeleri üzerine, gerekli girişimlerde bulunularak, bir kısım üyelerimiz için danıştaya dava açılmıştır. Açılan davaların bir kısmı sonuçlanmış, üyelerimiz yürütmeyi durdurma kararı almışlardır.

DSİ Genel Müdürlüğü ve bölge müdürlüklerinde sözleşmeli ola-

rak çalışan Jeoloji Mühendislerinin, bir kısmının sözleşmelerinin Mart ayında yenilenmemesi, bir kısmının ise görevli oldukları yerden tayin edilerek istifaya zorlanmaları üzerine, odamız konu ile ilgili görüş ve girişimlerini basın açıklaması yoluyla kamuoyuna duyurulmaya çalışılmıştır.

A) FİİLİ HİZMET SÜRESİ ZAMMI

Fiili Hizmet Süresi Zammı adı altında yürütülen çalışmanın amacı 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Yasası'nın 32. maddesine, mesleğimizle ilgili çalışmaları kapsayacak biçimde bir fıkra eklenmesinin sağlanması idi. Geçtiğimiz dönemlerde «fiili hizmet süresi zammı» üzerine azda olsa belirli çalışmalar yapılmıştı. Yönetim Kurulu olarak, tüm üyelerimizi ilgilendiren bu konuda, geçmiş dönemde yapılan çalışmaların gözden geçirilerek sonuçlanması için çaba harcanmıştır.

Vardığımız sonuç, sorunun çözümünün ancak Emekli Sandığı Yasası'nın 32 nci maddesine bir fıkra ekleyecek olan yasanın çıkması ile olanaklı olacağı idi. Geçtiğimiz dönemin ilk yarısı içinde, gerekli yasaların bile çıkamadığı, kilitlenen bir parlamento aritmetiğinde girişimlerimizin sonuçsuz kalacağı izlenimi uyarınca, bu konudaki çalışmalarımızda bir bekleme dönemi başladı. Ancak 12 Eylül'den sonra ki gelişmeler üzerine tekrar bu konu ile ilgili olarak çalışmalara hız verdik.

Çalışma raporu hazırlanırken, oluşturulan komisyon henüz ürün vermemişti. Gelecek yönetimin bu konudaki çalışmaları sonuçlandıracağını umut ediyoruz.

B) DİĞERLERİ

Dönem başında, Asgari geçi mindiriminin asgari ücret düzeyine eşit kılınması ve vergi sisteminin çalışanların lehine düzeltilmesi için istemlerimizi belirttik.

Çalışma dönemi sonuna gelindiğinde 24.12.1980 tarihinde yayınlanan, 1 Ocak 1981 tarihinde yürürlüğe giren, gelir vergisi yasasını değiştiren 2361 sayılı yasayla, ücretlilerin vergilendirilmesinde lehte yapılan değişikliklerle, çalışmalar üzerindeki yükün görevi azal-

ması, enflasyon oranının üçlü rakamlara ulaştığı günümüz Türkiye'-sinde ne kadar yeterlidir....

Bizce, 2361 sayılı yasanın getirdiği önemli yanlardan biri, buldukları kuruluşlarda görevli olarak yeraltında çalışma zorunda olan üyelerimizin, yeraltında çalıştıkları günler için ücretlerinden gelir vergisinin kesilmemesidir.

«Gelir Vergisi Kanununun 2361 Sayılı Kanunla değişik 23/3 üncü maddesinde, «Toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihsalı ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışanların münhasıran yeraltında çalıştıkları zamanlara ait ücretleri» nin Gelir Vergisinden müstesna tutulması öngörülmüştür.

Bu bent hükmü uyarınca, toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde, cevher istihsalı ve bununla ilgili diğer işlerde çalışan işçi, mühendis, topoğraf, jeolog gibi hizmet erbabının münhasıran yeraltında çalıştıkları zamanlara ait ücretleri ile bu tür hizmet erbabına yıllık dönemler itibariyle yapılan ikramiye veya benzeri nitelikteki ödemelerin, yeraltında çalışan süreye isabet eden kısımları Gelir Vergisinden müstesna tutulacaktır.

1.1.1981 tarihinden önceki dönemlere ait bu tür ücretlere, ise 105 seri sayılı Tebliğ esasları uygulanacaktır.»

Ayrıca 30.12.1980 tarihinde resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 213 Sayılı Vergi Usul Yasası'nda değişiklik yapan 2365 sayılı yasanın 9. maddesi gereğince, illerde ve ilçelerde oluşturulacak takdir komisyonlarına seçilecek üyelerin, sanat ve meslekle ilgili olanlarının bağlı oldukları mesleki kuruluşlarca aday gösterilmelerini hükme bağlamıştır. Bu amaçla, Ankara için oluşturulan takdir komisyonuna, odamızdan istenen 2 asil ve 2 yedek aday belirlenerek, isimleri takdir komisyonu başkanlığına iletilmiştir.

3.4. MESLEKİ ÖĞRETİM VE EĞİTİME İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Bu bölümdeki çalışmalarda; Jeoloji eğitiminde ünvan birliğinin sağlanması, eğitimdeki bilinçlenme hızını azaltmaya yönelik çalışmaların, anti-dmokratik yönetmeliklerin karşısında yer almak ve kamuoyuna açıklamak. Bilimin hayatla bağlarını kurarak, halkımızın çıkarları doğrultusunda gelişmesini sağlamak, somut çalışmalar

olarak da Şu konular ele alınacaktı; Üniversitelerle ve öğrencilerle ortak toplantı, Eğitim komisyonu çalışmaları, intibaklar konusunda yapılan çalışmaların devamı, Eğitimin üretime yapılan çalışmaların devamı eğitimin üretime yönelik olarak yapılması, Jeoloji Mühendisliği I. Kongresi bildiriler kitabının basımı, Jeoloji Mühendisliği II. Kongrsei Açık oturumlar kitabının basımı idi...

A) JEOLoJİ MÜHENDİSLİĞİ İNTİBAK İŞLEMİ İÇİN GİRİŐİMLERİMİZ

Eğitimde ve ünvanda birliğin yıllardır savunucusu olan odamız bu dönemde de bu birliğe ulaőabilmenin koşullarını yaratmaya çalışmıŐtır.

E.Ü. Fen Fakültesi, A.Ü. Fen Fakültesi, İ.Ü. Fen Fakültesi, Jeoloji Lisans mezunlarının, ünvanda birliğin sağlanmasına yönelik, jeoloji mühendisliğine intibak işlemleri bu yılda devam etmiştir. Ayrıca, yurtdıŐından mezun olan jeoloji lisans mezunlarının intibak işlemleride, jeolojide en eski eğitime sahip olan, İ.Ü. Fen Fakültesinde yapılmaktadır.

Ünvanda birliğin sağlanmasına yönelik, bu üç fakültede yapmakta olan uygulamalar olumlu devam etmekte olup hemen hemen intibak işlemleri bitmek üzeredir.

B) HİDRO JEOLoJİ MÜHENDİSLİĞİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMA

H.Ü. Mühendislik Fakültesinde açılmış olan Hidro Jeoloji Mühendisliği ile ilgili geçmişte yapılan çalışmalar, yeterli olmasada bu yılda sürdürölmüŐtür.

«Tek Bölüm, Tek Eğitim Programı, Tek Ünvanı» da birleŐilmesini savunan odamız, bu bütönlüğu bozacak girişimlere geçmişte olduğu gibi gelecekte de karşı olacaktır. Bunun en tipik örneği Hacettepe Üniversitesindeki Hidrojeoloji Mühndisliği bölümüdür. Burada bu gibi icat'lara (!) karşı olduğumuzu yineliyoruz.

Sorunun çözümlenebilmesi amacıyla, H.Ü. Yer Bilimleri Enstitüsü öğretim üyeleriyle bu dönemde gerekli ilişkiler kurulamamıŐ olmasına karşı, H.Ü. Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği bölümü sınıfları öğrenci temsilcileriyle, BTK'ya bağlı olan eğitim komisyonu baş-

kan ve üyelerinin yaptığı görüşmelerden şu ortak görüşlere varılmıştır.

1 — H. Ü. Yerbilimleri Enstitüsünde jeoloji öğrencilerine ilişkin «Tek Eğitim Programı» uygulanmalıdır.

2 — H.Ü. Yerbilimleri Enstitüsünde, Maden Jeolojisi, Hidrojeolojisi gibi bölümler, jeoloji öğretim üyelerinin belli disiplinlerine göre organize olmalarını sağlamaya yönelik olmalıdır.

3 — H.Ü. Yerbilimleri Enstitüsüne öğrenci alımı bölüm adlarına göre değil, Üniversiteler arası kurul seçme sınavı sonucu, Jeoloji Mühendisliği kodu altında alınmalıdır.

4 — Dört yıllık eğitim sonucu mezun olanların, çıkış ve diplomalarına sadece (Jeoloji Mühendisi) meslek ünvanı yazılmalıdır.

5 — Çeşitli konularda master yapacak olan jeoloji mühendislerine (Jeoloji Yüksek Mühendisi) meslek ünvanı verilmeli ancak, diplomadaki açıklamalarda, master çalışmasını hangi konuda yaptığı, Maden Jeolojisi, Yeraltı Suları Jeolojisi vs. gibi opsiyon belirtilmelidir.

6 — H.Ü. Yerbilimleri Jeoloji sınıf temsilcilerinin, görüş birliğine vardığı yukarıda belirtilen esasları, Jeoloji öğretim üyeleri ve öğrencilere duyurmaları, ayrıca odanında üniversiteyle gerekli girişimlerde bulunmalarına karar verildi.

C) STAJ

Bilindiği gibi günümüzde, her öğrencinin staj yapmada geçmiş yıllardaki olanaklara sahip olmadığı artık bilinmektedir. Gün geçtikçe sorun büyümekte, staj yerleri yetersiz kalmaktadır. «...Staj yerlerinin dağıtımı 6/8094 sayılı Bakanlar Kurulu'nun 1 Haziran 1967 tarih ve 12610 sayılı resmi gazetede yayınlanan 6/8094 sayılı kararı uyarınca «Bakanlıklara bağlı ve bakanlıklarla ilgili kurumlarda öğrencilerin yapacakları staj çalışmalarını düzenleme yönetmeliği» gereğince M.E.B. Meseki ve Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır ve bu işleyiş içinde TMMOB devre dışı kalmaktadır.»

Her geçen yıl büyüyen bu soruna, TMMOB tarafından kalıcı çözümler aranırken, Ankara'da jeoloji eğitimi yapan fakültelerden

sayıları kabarık bir öğrenci odamıza baş vurarak, staj sorunlarının çözümüne katkı koymamız istemince, bu başvuruların doğrudan muhatabı olmamasına karşın, yönetim kurulu olanaklar ölçüsünde staj yeri sağlamaya çalışmış büyük ölçüde de başarılı olmuştur.

D) YAYIN

Dönem başında güncel gelişmeleri, kamuoyuna ve üyelerimize zamanında iletmek, oda çalışmalarını tanıtmak, üyelerimizin ekonomik-demokratik istemlerini sergilemek amacıyla, 2 ayda bir olmak koşuluyla 6 sayı olarak yayınlamayı düşündüğümüz «Jeoloji Haberler» bülteni, 3 sayı yayımlandıktan sonra, TMMOB yönetim kurulunun merkez ve daha kapsamlı «Birlik Haberleri»nin çıkarılabilmesi için odaların kendi haber bültenleini çıkarmayarak, katkı koymalarını isteyen karar alması üzerine odamız bu karara uyarak «Jeoloji Haberler»in diğer sayılarını çıkarmamıştır. TMMOB merkezi yayın organı olarak «BİRLİK»in önümüzdeki günlerde yayınlanabilmesi için gerekli olan tüm koşullar yaratılmıştır.

Odamız tarafından yayınlanan periyodik dergi «Jeoloji Mühendisliği Dergisi»nin bu çalışma döneminde yayınlanamamasının en büyük nedeni kamu kuruluşlarının gerekli katkısını koymaktan kaçınması, getirdiği mali zorlamalara oda bütçesinin karşı koyamaması idi. Gelecek dönem yönetim kurulunun, soruna kesin ve kalıcı bir çözüm bulabilme amacıyla gerekli girişimleri yapacağı kanısındayız.

Jeoloji Mühendisliği 1. Kongresinde sunulan bildirilerin basılabilmesi için gerekli girişimler sağlandı. Kitab matbaaya verildi. Dizgi işlemleri başladı.

Jeoloji Mühendisliği 2. Kongresinde ki açık oturumların bandlarının çözümü tamamlanarak son redaksiyonu yapılmış, basıma hazır hale getirilmiştir.

Odamız kurucu üyelerinden ve ilk yönetim kurulu başkanı olan Doç. Dr. Süleyman TÜRKÜNAL, uzun yılların birikimi olan çalışmalarını, MTA Enstitüsünün katkılarıyla kitap olarak yayınlayarak, tüm maddi gelirlerinin odamıza kalması koşuluyla, odamıza vermiştir. Kitabın Ankara'da ki üyelerimize dağıtımı elden yapılmıştır. Ankara dışındaki üyelerimize ise posta ile ulaştırılmaya çalışılacaktır.

E) DİĞERLERİ

■ Programda olmasına karşın, üniversitelerle ortak toplantılar bu çalışma döneminde yapılamadı. Hacettepe Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği hazırlık sınıfı öğrencilerine, MTA Enstitüsü Tabiat Tarihi Müzesi gezdirilerek bilgi veildi. Öğrencilerle daha sonra yapılan söyleşide, oda çalışmalarını hakkında bilgi verilerek, mesleğimizin uygulama alanlarına ilişkin konular üzerindeki görüşlerimiz açıklanmış, ağırlıklı olarak «Hidrojeolojisi Mühendisliği» olayına bakış açımız anlatılmış. Konuya ilişkin olarak öğrencilerimiz sorularına yanıt verilmeye çalışılmıştır.

■ Bu dönem Kasım-Aralık aylarında düzenlemeyi düşündüğümüz, yetki ve sorumluluklarımız tartışılacağı «Simpozyum» bu amaç için oluşturulan komisyonların yeterli çalışamaması, gerekli verilerin toplanamaması sonucu gerçekleşmemiştir. Gelecek dönem böyle bir simpozyumun düzenlenmesinin, yetki ve sorumluluklarımızın netleşmesi açısından büyük yararları olacaktır.

3.5. ÖRGÜTLENME VE DİĞER MESLEK ODALARIYLA ORTAK ÇALIŞMALAR

Amacımız, hedefimiz örgütlülüğümüzü artırmak, çalışmalarını en geniş kitle tabanına yaygınlaştırmak, daha çok üyeyi oda çalışmalarına katarak, kitlemize dinamizm kazandırmaktır. Aksayan yanlar belirlenerek gerekli önlemlerin alınmasını sağlamaktır. Bu bölümde ki çalışmalarımız gelişen koşullar nedeniyle yeterince hayata geçememiştir.

Bu bölümlü ilgili çalışmalarımızı şöyle sıralayabiliriz :

Oda-üye ilişkilerine dinamizm kazandırmak, bu konuda öneri ve eleştirileri saptamak ve yönetim kuruluna iletmek, yönetim kurulunun temsilciliklerle kuracağı diyalogu çabuklaştırmak, işyeri toplantılarını örgütlemek üzere dönem başında, Merkez Koordinasyon Kurulu oluşturuldu.

Yönetim Kurulu daha sonraki çalışmalarında 17 il ve 43 işyeri temsilciliği oluşturdu. Temsilciliklerin çalışmalarında belirli zorluklarla karşılaşmış, temsilcilerimizin tayinlerinin çıkması gibi elde olmayan nedenlerle çalışmalar aksamıştır.

TMMOB'nin kısa dönemli çalışma programına bağlı olarak, düzenlenen Kocaeli, İçel, İzmir bölgesi toplantıları ile TMMOB Zonguldak ile toplantısına yönetim kurulu üyeleri katıldı.

TMMOB çalışmalarının gözden geçirildiği, sorunlarının tartışıldığı, TMMOB danışma kurulu toplantılarına katıldı.

Merkez Koordinasyon Kurulunun örgütlediği, İzmir ile toplantıları ile, MTA, TKİ, Maden Dairesi işyerindeki üyelerimizle söyleşiler yapıldı.

Trabzon'da yapılması planlanan il toplantısı, yönetim kurulu üyesi Aytekin ZİHNİ'nin Trabzon'a giderken Çorum yakınlarında trafik kazası geçirmesi üzerine yapılamadı. Kimya Mühendisleri Odası, Petrol Jeologları Derneği, Jeofizikçiler Derneği ile birlikte 14 - 17 Nisan tarihlerinde Ankara'da 5. Petrol Kongresi düzenlendi.

Tuzun özei sektöre devir işlemlerinin söz konusu olması üzerine Kimya Mühendisleri Odası ile ortak basın açıklaması yapılarak devir işlemlerine karşı çıktı.

Programımızda yer almış olmasına karşın bu yılda öğrenci temsilcilikleri oluşturulamamış ancak Fakülteledeki işyeri temsilciliklerimiz kanalıyla, ileride odamız üyesi olacak Jeoloji Mühendisliği öğrencileriyle sıcak ilişkiler kurabilmenin yöntemi araştırılmış, bu konuda oldukça yol alınmıştır.

Üyelerimizin adres, nitelik ve diğer özelliklerini belirlemeye ilişkin olarak yapılması tasarlanan anket ve karteksleme işlemi yapılamamıştır. Bu konuda yeterli kadro ve zamanın eksikliği çalışmayı önümüzdeki döneme ertelemiştir.

3.6. DIŞ İLİŞKİLERE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

İçinde bulunduğumuz somut koşullar bu konuda gerekli çalışmaları yapmamı engelleyen en büyük nedendi. Dünya ülkelerindeki bener mesleki örgütlerle ilişkiler yayın alışverişini sağlamaya yönelikti. Ayrıca üst örgütümüz TMMOB ve Bulgaristan Bilim Teknik Birlikleri Merkez Konseyi (NTS) arasında 25.4.1980 tarihinde imalanan ortak çalışmalar uygulama program taslağı çerçevesinde 15 Kasım — 15 Aralık 1980 tarihleri arasında Ankara'da yetki ve sorumluluklarımız üzerine yapmayı planladığımız 1 günlük simpoz-

yum'da bir Bulgar uzmanın bu konuda konferans vermesini istemiştik.

«Bulgaristan'da Jeolojinin ekonomiye katkısı açısından, jeoloji hizmetlerinin örgütlenme biçimi ve çalışmaların pratikte yürütülmesinin yöntemleri»

Fakat bu girişimimiz sonuçsuz kaldı.

**Mali Rapor Ve
Denetleme
Kurulu Raporu**

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI 1980 YILI MALİ RAPORU

Sayın Üyeler :

Altıncı Genel Kurulda incelenerek kesin şeklini alan 1980 yılı bütçesinin uygulama sonuçları aşağıda kısaca açıklanmıştır.

I — GELİR BÜTÇESİ : 1.275.000,— TL. olarak düşünülen 1980 yılı gelir bütçemiz, 775.975.55,— TL. olarak gerçekleşmiştir. 1980 yılı gelir vetveli ilişktedir.

II — GİDER BÜTÇESİ : 1980 gider bütçemizdeki 1.597.000,— ödeneye karşın, yıl içinde toplam olarak 1.601.934.41,— TL. harcamamız olmuştur.

Harcamalarımızın fasıl ve maddelere dağılışı ilişktteki tabloda açıklanmıştır.

III — SONUÇ : 1980 yılı bütçemiz 103.623.93,— TL. gelir fazlasıyla bağlanmış bulunmaktadır. 1980 yılı içinde hazırlanan bilanço ekte sunulmuştur. 1980 yılı mali raporumuzu onayınıza sunarız.

Saygılarımızla
YÖNETİM KURULU

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

31.12.1980 TARİHLİ BİLANÇOSU

AKTİF		DEVREDEN	PASİF
I - KASA	16.353.68	GELİR	103.623.93.
II - BANKALAR		KARŞILIKLAR	20.888.00
1 - Ziraat Bankası	72.775.50		124.511.93
2 - Etibank	5.584.25		
III - POSTA ÇEKİ	8.910.50		
IV - SABİT DEĞERLER	16.808.00		
V - MUHTELİF BORÇLULAR	1.530.00		
VI - AMBAR HESABI	2.550.00		
TOPLAM	124.511.93	TOPLAM	

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI 1980 YILI

BİLANÇO AÇIKLAMASI

AKTİF

KASA : 31 Aralık 1980 tarihinde yapılan sayım sonucuna göre kasada 16.353.68,— TL. olduğu görülmüş ve deftere uyum sağlanması saptanarak 1981 yılına devretmiştir.

BANKALAR : 31 Aralık 1980 tarihindeki banka ekstraları ile defter karşılaştırmasında Ziraat Bankasında 72.775.50,— TL. ve Etibank'da 5.584.25,— TL. olduğu saptanmış ve 1981 yılına devretmiştir.

POSTA ÇEKİ : 31 Aralık 1980 tarihinde Posta Çeki hesabında 8.910.50,— TL. olduğu görülmüş ve 1981 yılına devretmiştir.

SABİT DEĞERLER : Odamızda kullanılmakta olan demirbaşların karşılığıdır.

MUH. BORÇLULAR ve AMBAR : Odamızda kullanılan bazı aygıtların depozito karşılıkları olup, 1981 yılına devretmiştir.

PASİF

1 — DEVREDEN GELİR : 1980 bütçesinden devreden toplam gelir 103.623.93,— TL.'dir.

2 — KARŞILIKLAR : Demirbaş, depozito ve Ambar karşılığı olarak 20.888,— TL.'dir.

JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
1.1.1980 — 31.12.1980 TARİHLERİ
ARASI GELİR CETVELİ

1 — Kimlik, Kayıt, Onay	35.750.50,—
2 — Ödenti Gelirleri	698.772.50,—
3 — Çeşitli Gelirler	21.352.55,—
4 — Kongre Payı	20.100.00,—
TOPLAM GELİR	775.975.55,—

TMMOB JEOLOJİ MÜH. ODASI 1.1.1980 — 31.12.1980 ARASI
GİDER CETVELİ

I — PERSONEL GİDERLERİ

1 — Ücretler	98.535,—
2 — Sosyal Yardım	54.000,—
3 — Tazminat	9.000,—
4 — S.S.K., Vergi	32.327,—
5 — İkramiye	7.682,—
TOPLAM	201.544,—

II — İDARİ GİDERLER

1 — TMMOB Hissesi	99.298,—
2 — Kira	177.000,—
3 — Elektrik - Su	12.385,61
4 — İlan - Abone	27.565,—
5 — Yayın Giderleri	472.269,50
6 — PTT Giderleri	123.556,80
7 — Kırtasiye	28.700,—
8 — Bakım - Onarım	4.211,—
9 — Yolluk, Temsil, Nakliye vs. Çeşitli Giderler	455.404,50
TOPLAM	1.400.390,41

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

1981 YILI BÜTÇE TASARILARI

GELİR BÜTÇE TASARISI

1 — Kayıt, Kimlik, Onay	50.000,—
2 — Ödenti Gelirleri	1.500.000,—
3 — Diğer Gelirler	50.000,—
4 — Kongre, Sergi vs.	400.000,—
TOPLAM	2.000.000,—

GİDER BÜTÇE TASARISI

I — Personel Giderleri

1 — Genel Sekreter Ücreti	150.000,—
2 — Sicil Memuru + Veznedar	125.000,—
3 — Sekreter Ücreti	125.000,—
4 — İkramiyeler	150.000,—
5 — Sosyal Yardım, Kasa Taz., SSK His. vb.	300.000,—
6 — Tazminat	50.000,—

TOPLAM

900.000,—

II — İDARI GİDERLER

1 — TM:MOB Hissesi	100.000,—
2 — Kira	180.000,—
3 — Elektrik, Su, Isı	50.000,—
4 — PTT Giderleri	150.000,—
5 — İan, Abone	20.000,—
6 — Yayın Giderleri	300.000,—
7 — Kırtasiye Giderleri	50.000,—
8 — Bakım, Onarım	20.000,—
9 — Kongre Giderleri	250.000,—
10 — Çeşitli Giderler	50.000,—
11 — Yolluklar	30.000,—

TOPLAM

1.200.000,—

DENETLEME KURULU RAPORU :

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI VII. DÖNEM GENEL KURUL BAŞKANLIĞINA :

Denetleme Kurulumuzca 1980 yılı içinde odamızın gelir ve gider işlemlerinin denetlenmesi görevi yerine getirilmiştir. 1980 yılı muhasebe işlemleriyle 1981 yılı bütçe tasarısı konusunda görüşlerimiz aşağıda açıklanmıştır.

1 — 1980 yılına 1979 yılından 926.099.46,— TL. devralınmıştır. 1980 yılı içinde 775.975.55,— TL. gelir temin edildiği ve 1.601.934.41 TL. harcandığı, yeni yıla kasa devri olarak 103.623.93,— TL. devredildiği saptanmıştır.

2 — 1980 yılında üye ödenti hesapları çok iyi bir şekilde izlenmiştir.

3 — 1981 yılı gelir ve gider bütçe tasarısı, Oda çalışmalarının daha iyi biçimde yürütülmesine olanak sağlanması için, üye ödentilerinin en az 150, —TL. olması üzerinden düzenlenmiştir.

SONUÇ :

Odamızın 1980 yılı bütçesinin Genel Kurulumuzda öngörülen ilkeler çerçevesinde ve «Bütçe ve Genel Muhasebe Yönetmeliği»ne uygun olarak gerçekleştirildiğini, bilgilerinize sunar, Yönetim Kurulu'nun aklanmasını takdirlerinize arz ederiz.

DENETLEME KURULU

Nedim Kutluay
Üye No. : 331

İbrahim Çabuk
Üye No. : 165

Selahattin Koçak
Üye No. : 239

ÇAKMAK MATBAACILIK 1981
GÖLBAŞI — ANKARA